Пралетарыі ўсіх краёў, злучайцеся!

Кошт нумару—3 кап.

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА:
На 1 месяц . . . 70 к.
» 3 » . . . 2 р.
» 6 » . . . 4 »
» 1 год . . . 7 »
Зьмена адрасу: іншагародніх—20 к., мясцовых—10 к.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ:
За радок нонпарэлі насьля тэксту . . . . . 50 к.
За радок нонпарэлі паспрод тэксту . . . . 1 р.
За радок нонпарэлі перад тэкстам . . . . 1 р. 50 к.
Сьпешныя—на 50 проц. дараж.
Звыш тарыфу бярэцца 10 проц. налогу.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ:
За 1 дакумант . . 35 кап.
» кожны дадатковы—15 »
Беспрац. і чырвонаармейцы дакумант—15 к., за кожны дадатковы—5 кап.
Публікацыі ЗАГС'у—3 руб.

Падпіска прымаецца ў канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх паштова-тэлеграфных кантарах.
Абвесткі прымаюцца канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў)
АДРАС РЭДАКЦЫІ—Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).
Тэл. рэдакцыі № 478.—Тэл. рэдактара № 769.—Тэл. Канторы № 244.

8-ы год выданьня. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА № 15 (1907) Серада, 19-га студзеня 1927 г.

РЭАРГАНІЗАЦЫЯ СЕЛЬСКАЙ ГАСПАДАРКІ.

Аднаўляючы пэрыяд у галіне сельскай гаспадаркі ў асноўным можна лічыць закончаным. Зараз мы распачынаем новы пэрыяд будаўніцтва, які характарызуецца задачамі рэканструкцыі (перабудовы) нашае сельскае гаспадаркі на новай тэхнічнай аснове. У аднаўляючы пэрыяд тэмп колькаснага росту сельскае гаспадаркі, натуральна, быў большы, чым пры праведзеньні задач рэарганізацыі.

Гэта становіцца робіцца зусім зразумелым, калі мы ўспомнім, што аднаўленьне сельскае гаспадаркі адбывалася на аснове выкарыстаньня старога абсталяваньня і сродкаў вытворчасьці, якія засталіся ў руках сялянства пасьля імпэрыялістычнай і грамадзянскай вайны; наадварот, перабудова сельскае гаспадаркі павінна адбывацца на аснове ўжываньня новых, удасканаленых машын і прыладаў (трактараў), абнаўленьня асноўнага капіталу і практычнага праведзеньня ў вёсцы даных аграномічнае навукі.

Асноўным лёзунгам новае паласы нашага гаспадарчага будаўніцтва ў даным выпадку зьяўляецца якаснае палепшаньне сельскае гаспадаркі.

Па даных Дзяржплану СССР, валавая прадукцыя сельскае гаспадаркі, разам з рыбалоўствам, паляваньнем і лясной гаспадаркай за апошнія тры гады павялічылася такім чынам: у 1923 24 годзе яна складала 8.821,4 мілён. руб., у 1924 25 г.—9.031,3 міл. руб. і ў 1925-26 г.—11.124 4 міл. руб. У 1926 27 г. прадугледжваецца атрымаць прадукцыі ад сельскае гаспадаркі, разам з памянёнымі галінамі—11.901,3 міл. руб. Паданыя лічбы паказваюць, што тэмп развіцьця сельскае гаспадаркі ў 1926-27 г., у параўнаньні з папярэднімі гадамі, прадугледжваецца больш паволны.

Да такога-ж вываду мы прыходзім пры параўнаньні таварнай часткі прадукцыі сельскай гаспадаркі па гадох: у 1923-24 г. товарная частка с-г. прадукцыі складала 1.494 міл. руб., у 24-25 г.—1 689,1 міл. руб., у 1925-26 г.—2.046 9 міл. руб., а ў 1926-27 г. прадугледжваецца на суму—2,341,6 міл. руб.

У параўнаньні з 24-25 г., сельская гаспадарка ў 25 26 годзе па колькасьці валавое прадукцыі павялічылася на 23 проц.; у 26-27 г. у параўнаньні з мінулым годам, яна павялічыцца (пры ўмове леташняга разьмеру ўраджаю) прыкладна на 7-10 проц., таварная частка на 14-16 проц.

Такія агульныя пэрспэктывы росту сельскае гаспадаркі ў бягучым гаспадарчым годзе.

«Надыходзячы гаспадарчы пэрыяд,—гаворыцца ў рэзалюцыі XV партканфэрэнцыі,—вылучае новыя трудносьці як у развіцьці сельскай гаспадаркі, так і ў грамадзкіх адносінах да вёскі. Недахват сельска-гаспадарчага інвэнтару і машын для вёскі зьяўляецца прычынай слабога развіцьця с-г. вытворчасьці і можа быць зьнішчан толькі пры шырокім развіцьці індустрыялізацыі. Слабае развіцьцё сельска-гаспадарчай культуры, перавага адсталых форм гаспадаркі—усё гэта зьяўляецца яшчэ вялікай перашкодай у далейшым развіцьці усяе народнае гаспадаркі».

Адгэтуль становіцца зусім зразумелым, што ў развіцьці індустрыялізацыі краіны зацікаўлена ня толькі рабочая кляса (горад), але і сялянства (вёска).

Індустрыялізацыя краіны павінна разьвівацца на аснове злучэньня інтарэсаў прамысловасьці і сельскае гаспадаркі. Наша партыя ў гэтым важнейшым пытаньні будаўніцтва прытрымоўваецца такога пункту гледжаньня: „Практычнае вырашэньне задачы індустрыялізацыі павінна грунтавацца на такой эканамічнай палітыцы партыі і дзяржавы, пры якой усебаковае развіцьцё прамысловасьці стварала-б адначасна спрыяючыя ўмовы і для развіцьця вытворчых сіл сельскае гаспадаркі».

Рэарганізацыю сельскае гаспадаркі савецкая ўлада ўжо пачала практычна праводзіць у шэрагу раёнаў СССР. Галоўная ўвага ў працы па рэарганізацыі зьвернута на пашырэньне і палепшаньне с.-г. вытворчасьці, на павышэньне тэхнікі земляробства, на развіцьцё інтэнсіфікацыі сельскае гаспадаркі, на пашырэньне засеваў тэхнічных культур, якія ствараюць базу сырцу для нашай прамысловасьці, на палепшаньне жывёлагадоўлі, на развіцьцё тэхнічнае перапрацоўкі с.-г. прадуктаў і на вытворчае кааперыраваньне. Праведзеньне ўсіх гэтых мерапрыёмстваў у бліжэйшыя ж гады падштурхне ня толькі якаснае палепшаньне сельскай гаспадаркі, але на аснове развіцьця вытворчых сіл і ўжываньня навуковых мэтадаў земляробства—у значнай меры павялічыць колькасьць с.-г. прадукцыі. Такі напрамак у развіцьці сельскае гаспадаркі дасьць магчымасьць павялічыць ураджайнасьць палёў і агульны прыбытак сялянскай гаспадаркі, выкарыстаць частку вольных рабочых рук у вёсцы і задаволіць асноўныя патрэбы прамысловасьці хлебам і с.-г. сырцом.

XV-я ўсесаюзная партканфэрэнцыя дала такую дырэктыву ў галіне с.-г. палітыкі: «Трымаючы ў далейшым курс на развіцьцё вытворчых сіл сельскае гаспадаркі, якая забясьпечвае магчымасьць хутчэйшага развіцьця прамысловасьці і ўсяе народнае гаспадаркі, трэба ў практычнай працы ў адносінах да сялянства праводзіць палітыку, накіраваную на развіцьцё тэхнічных культур і жывёлаводства, мэханізацыю і інтэнсіфікацыю сельскае гаспадаркі, развіцьцё тых галін прамысловасьці, якія перапрацоўваюць сельска-гаспадарчыя прадукты, развіцьцё савецкіх і калектыўных гаспадарак».

У агульнай сыстэме эканамічных мерапрыёмстваў па сельскай гаспадарцы, партканфэрэнцыя зварачае асаблівую ўвагу на развіцьцё сельска-гаспадарчай вытворчай кааперацыі, праз якую сялянства ўцягваецца ў агульнае русло сацыялістычнага будаўніцтва.

РЭАКЦЫІ НЕ ЗАДУШЫЦЬ ВЭНГЕРСКАГА КАМУНІСТЫЧНАГА РУХУ.

З АПОШНЯГА СЛОВА Т. РАКОШЫ.

ВЕНА, 17-І. У сваім апошнім слове Ракошы сказаў: «Нас прасьледуюць, як прасьледвалі некалі сацыял-дэмакратаў, але ўрэшце мы даможамся легальнасьці (старшыня суду робіць Ракошы заўвагу).

Камуністы прадаўжаюць клясавую барацьбу, якой здрадзілі сацыял-дэмакраты—падхожнікі буржуазеі. Сацыял-дэмакраты не вядуць барацьбы нават за штодзённыя патрэбы рабочае клясы; за іх змагаецца толькі камуністычная партыя. Нас могуць прасьледваць, але будучына за намі»—канчае Ракошы ў той час, як старшыня заклікае яго да парадку, пагражаючы дысцыплінарным пакараньнем.

ІДЭАЛ ПАДСУДНЫХ—УсеКП І СССР.

ВЕНА, 17-І Вейнбергер у апошнім слове заявіў: „Калі прысуд застанецца ў сіле, я спадзяюся пасьля вызваленьня застаць вызваленым пралетарыят пад кіраўніцтвам камуністычнае партыі". (Старшыня пазбаўляе Вейнбергера слова).

Эры, які гаварыў пасьля Вейнбергера, сказаў: «Усё сваё жыцьцё я аддам барацьбе за рэвалюцыю рабочых і сялян, у якой нарадзілася дыктатура пралетарыяту, якая ў СССР дае магчымасьць пабудовы сацыялізму».

Кацярына Хаман сказала: «Лепшым момантам майго жыцьця будзе той, калі я павяду прыгнечаных работніц Вэнгрыі на барацьбу за дыктатуру пралетарыяту».

Гаварыўшы апошнім Гегеш сказаў: „Наш ідэал—УсеКП і СССР, вызваліўшыя пралетарыят і будуючыя сацыялізм".

ПРЫСУД ПА СПРАВЕ РАКОШЫ АПРАТЭСТАВАНЫ.

ВЕНА, 17-І. Абаронцы апратэставалі прысуд па справе Ракошы.

Асуджаныя далучыліся да заявы. Маккай запатрабаваў вызваленьня 24-х падсудных, якіх ён абараняў, з прычыны слабасьці іх здароўя. Суд задаволіў яго хадайніцтва толькі ў адносінах Кацярыны Хаман, Шалады і Міттэрэра.

Пілсудчына спрабуе задушыць беларускі рэвалюцыйны рух.

Хто арыштаваны ў Вільні.

Апрача дэпутатаў Беларускае Сялянска-Рабочае Грамады Тарашкевіча, Валошына, Рак—Міхайлоўскага, дырэктара беларускае гімназіі ў Вільні Астроўскага і іншых аб якіх пісалася ўчора, палітычная паліцыя арыштавала па гэтай-жа «Грамадаўскай» справе яшчэ шмат выдатных беларускіх палітычных дзеячоў.

Між іншымі арыштаваны сэкратар цэнтральнае рады прафэсыянальных саюзаў Алейнічук і наступныя члены ЦК «Грамады»: Назарук, Шаркевіч, Менкі, Марцынчык, Новакоўскі, Кравц, Барсевіч, Коўш, Вайнэр і інш.

Арышты на правінцыі.

У мястэчку Друя, Браслаўскага павету адміністрацыйная ўлада арыштавала 6 чалавек, у якіх, нібы-та, знойдзена шмат „процідзяржаўнае" літаратуры.

У Нова-Пагосцкай гміне гэтага-ж павету арыштавана 5 чалавек.

У мястэчку Глыбокім, Дзісьненскага павету арыштавана 6 чалавек, між іншымі арыштаваны старшыня беларускага кааперацыйнага саюзу Сакалоўскі і старшыня павятовага камітэту „Грамады", Нікіфароўскі.

У Крэўскай гміне Ашмянскага павету зроблена шмат вобыскаў, прычым, быццам, знойдзены чырвоныя сьцягі, адозвы і іншая рэвалюцыйная літаратура. У Крэўскай гміне агулам арыштавана 16 чалавек.

У розных вёсках Маладэчанскага павету пакуль-што арыштавана каля 20-ці чалавек.

У Бельскім павеце арыштавана агулам—23 чалавекі, ў Горадні—12, у Сакольцы—15, у Валкавыску—3, у Беластоку—8, у Пінску—16. Апрача гэтага, у Пінску зроблены вобыск і рэвізія спраў Пінскага аддзяленьня Беларускага банку.

Арышты ня спыняюцца.

ПАЛІЦЫЯ ПЕРАСТАРАЛАСЯ.

ВАРШАВА, 17-І. Частка арыштаваных у Варшаве вызвалена з-за адсутнасьці прычын. Сярод арыштаваных у Варшаве шмат хто ніякага ўдзелу ў камуністычным руху ня браў.

У час аблавы зроблены вобыскі ва ўсіх дэлегатаў лявіцы бальнічнае касы.

У Вільні сярод арыштаваных некалькі членаў лявіцы ППС.

Поўная салідарнасьць ворагаў і абаронцаў парлямантарызму.

У зьвязку з разгонам Беларускае Сялянска-Рабочае Грамады, Віленскае „Слово" зьмясьціла „ўрачыстую" перадавіцу, у якой зазначае, што ўсе мінулыя ўрады праводзілі надта «пужлівую» палітыку адносна „процідзяржаўных арганізацый".

«Вызваленьне Багінскага і Вечаркевіча зьявілася найлепшым довадам пужлівае парлямантарнае палітыкі»—піша газэта і падкрэсьлівае, што «толькі цяпер—арышт трох недатычных дэпутатаў—ёсьць сымбалем палітыкі, якая сапраўды бароніць інтарэсы дзяржавы».

Іншыя польскія газэты, як «Роботнік»—орган ППС, „Газэта Варшавска Поранна"—орган эндэкаў і г. д., якія заўсёды называлі сябе «заўзятымі абаронцамі парлямантарызму», таксама згаджаюцца з наскокам на «Грамаду».

Проці арышту «недатычных» дэпутатаў аніводная польская газэта не пратэстуе.

Патрабаваньне выдачы соймам арыштаваных дэпутатаў.

ВАРШАВА, 17-1. Дырэктар дэпартаманту паліцыі міністэрства ўнутраных спраў Сьвітальскі вядзе перамовы з Ратаем, каб падрыхтаваць глебу для фармальнай выдачы соймам арыштаваных дэпутатаў.

РЭВАЛЮЦЫЙНЫЯ СЬЦЯГІ І АДОЗВЫ.

У Берасьці былі вывешаны 16-га студзеня чырвоныя сьцягі з надпісамі «Прэч фашысцкі тэрор і інш.»

Адначасова было раскідана шмат рэвалюцыйных адозваў.

МАНАРХІСТЫ ПАТРАБУЮЦЬ ЗЬМЕНЫ ВЫБАРЧАГА ЗАКОНУ.—ЗЬВЯКАНЬНЕ ЗБРОЯЙ.

ВАРШАВА, 17-1 Вярхоўная рада хрысьціянска-нацыянальнае партыі ўхваліла рэзалюцыю, у якой ёсьць патрабаваньне аб зьмене выбарчага закону і аб упарадкаваньні пытаньня аб дзяржаўным ладзе.

У частцы рэзалюцыі, якая закранае замежную палітыку, зазначана: «Пасьля атакі на юрыдычную аснову польскіх граніц пачынаецца палітычны—па сутнасьці-ж—вайсковы націск. Нямеччына абкружае Польшчу варожымі дагаворамі з Саветамі і Літвою. Польская дзяржава стала непасрэдна перад задачай абароны сваіх межаў».

ПЕРАМОГА РАБОЧАЕ ЛЯВІЦЫ.

ВАРШАВА, 17-І. Выбары ў гарадзкую думу ў Прушкове (каля Варшавы) далі наступныя вынікі: з агульнага ліку 24 мандатаў—11 атрымала рабочая лявіца, ППС атрымаў 4 мандаты, саюз аздараўленьня рэспублікі (пілсудчыкі)—1 мандат.

Першае месца ў гарадзкой думе заняла рабочая лявіца. Вялікая большасьць насельніцтва Прушкова—рабочыя.

Фінансаваньне Англіяй паходу на Кантон.

Англія купляе Чжан-Цзо-Ліна.

БЭРЛІН, 13-І. Як паведамляюць з Цьян-Цьзіна, між ангельцамі і Чжан-Цзо-Лінам намячаецца згода. Чжан-Цзо Лін абавязаўся даваць дапамогу Чжан-Цзун Чану, Сун-Чуан-Фану і У-Пэй Фу ў наступе на кантонскую армію, які арганізуецца пры ўдзеле ангельскіх агэнтаў па дакладна распрацаваным ангельцамі пляне.

Ангельцы, з свайго боку, абавязваюцца павялічыць свае вайсковыя сілы і, у выпадку патрэбы, кінуць іх супроць кантонскае арміі. Ангельцы згаджаюцца фінансаваць Чжан-Цзо-Ліна на ўмовах, якія зараз распрацоўваюцца.

Францыя і Бэльгія нібы адносяцца да гэтае згоды спрыяюча.

САТРАП ЧЖАН-ЦЗО-ЛІНА У АНГЕЛЬСКАГА ПАСЛАНЬНІКА.

ПЕКІН, 16-І. Начальнік штабу Чжан-Цзо Ліна Ян Ю Цін наведаўся ўчора да ангельскага пасланьніка Майльс-Лемпсона.

ЧЖАН-ЦЗО-ЛІН—КАНДЫДАТ У ПРЭЗЫДЭНТЫ.

ПЕКІН, 16-1. Японскае агенцтва паведамляе, што мукдэнскія вайсковыя лідэры на нядаўнай нарадзе ў Пекіне ўхвалілі высунуць кандыдатуру Чжан-Цзо Ліна на пасаду прэзыдэнта.

Да У-Пэй-Фу паслан эмісар, каб запытацца яго згоды, якая лічыцца абавязковаю.

Кітайскае кіраўніцтва на цьюцьзянскай канцэсіі.

ПЕКІН, 14-1. Для кіраваньня ангельскай канцэсіяй у Цьвю-Цьзяне ўтвораны кітайскі камітэт. Гэтая мера праведзена з прычыны частых сутычак між кітайцамі і ангельцамі.

Мытная ўправа Цьвю-Цьзяна, якая зачынілася 7-га лістапада, аднавіла сваю дзейнасьць 11-га. Управы зараз ходзяцца на борце катэра і адмаўляюцца высадзіцца на ўзьбярэжжа, не зважаючы на запэўненьні ў бяспечнасьці, дадзеныя кітайскаю ўладаю.

ЗА КАНТОНАМ І ПЕКІН.

ПЕКІН, 14-І. Агенцтва Рэйтэра паведамляе, што прадстаўнікі пекінскага ўраду наведаліся ў некаторыя чужаземныя місіі і выказалі пажаданьне аб перадачы чужаземных канцэсій у Цянь-Цьзіне кітайскай уладзе.

Бэльгія сама адмаўляецца ад цьзяньцьзінскай канцэсіі.

ПЕКІН, 18 І Учора распачаліся кітайска-бэльгійскія перамовы з мэтаю ўтварыць новы ўгавор.

На першым-жа пасяджэньні бэльгійскі пасланьнік да-Варэ заявіў, што бэльгійскі ўрад згаджаецца вярнуць кітайскай уладзе бэльгійскую канцэсію ў Цян-цьзіне. Пекінскі прэм'ер Вэлінгтон Ку выказаў задаволеньне гэтымі намерамі бэльгійскага ўраду і заявіў, што зараз жа будзе назначана камісія для прыёму кіраўніцтва бэльгійскай канцэсіяй.

Першы крок да скасаваньня няроўных ўгавораў.

ПЕКІН, 17-І. З Ханькоу паведамляецца, што галоўнакамандуючы кантонскай арміяй Чан-Кай-Шы, выступаючы на масавым мітынгу ў Ханькоу, заявіў: «Пераход назад у рукі Кітаю ангельскае канцэсіі ў Ханькоу—толькі першы крок да скасаваньня ўсіх няроўных ўгавораў». Аўгін Чэн у сваёй прамове сказаў так: „Міжнародны квартал Шанхаю таксама павінен быць аддадзен назад Кітаю, хоць для атрыманьня яго ня трэба карыстацца прымусовымі сродкамі".

РАСТРЭЛ ГАМІНДАНАЎЦАЎ У ШАНХАІ.

Забастовачная хваля на шанхайскіх прадпрыёмствах.

ПЕКІН, 14-І. З Шанхаю паведамляюць, што там пакарана сьмерцю некалькі гаміндануўцаў.

У Шанхаі насоўваецца новая хваля забастовачнага руху.

Усьлед за непарадкамі на ангельскіх бавоўняна-папяровых фабрыках выбухнулі забастоўкі на іншых прадпрыёмствах.

ЗАБАСТОЎКІ НА ФРАНЦ. КАНЦЭСІІ.

ПЕКІН, 16-І. Надасланы весткі, што ў Шанхаі забаставалі рабочыя і служачыя трамваю французскае канцэсіі. Бастуючыя падалі эканамічныя патрабаваньні.

Дэманстрацыя індусаў на ангельскай канцэсіі ў Ханькоу.

ПЕКІН, 16-1. Чужаземныя агэнты паведамляюць, што ў Ханькоу ўтварылася «таварыства прыяцеляў прыгнечаных народаў», у якое уваходзяць індусы, карэйцы, аннаміты і інш. Арганізаваная таварыствам дэманстрацыя індусаў прайшла па тэрыторыі ангельскай канцэсіі з нацыянальнымі сьцягамі пад выгукі нацыянальных лёзунгаў.

Расейскія белагвардзейцы—душыцелі кітайскае рэвалюцыі.

ПЕКІН, 16-1. Агенцтва Ніпон Дэмпо паведамляе, што Чжан-Цзун-Чан фармуе новы корпус з расейскіх белагвардзейцаў, які будзе знаходзіцца пад яго камандаю.

НАНКІН—АНГЕЛЬСКАЯ АПЭРАЦЫЙНАЯ БАЗА.

ПЕКІН, 14 І Камандуючы ангельскай эскадрай у Кітаі Ціруіт выехаў з Шанхаю ў Нанкін, які, як паведамляецца, намечан ім у якасьці апэрацыйнае базы.

Працяг тэлеграм на 2 стар.

АДКРЫТАЯ ПАДРЫХТОЎКА ФАШЫСЦКАГА ПЕРАВАРОТУ У ЛАТВІІ.

У ПАДРЫХТОЎЦЫ ЎДЗЕЛЬНІЧАЮЦЬ ПОЛЬСКІЯ І АНГЕЛЬСКІЯ АГЭНТЫ.

БЭРЛІН, 14-І. Надыходзячыя з Рыгі весткі ўсё больш і больш сьведчаць аб падрыхтоўцы захопу ўлады латвійскімі фашыстамі пры падтрыманьні ангельскіх і польскіх агэнтаў.

Яшчэ да літоўскага перавароту палякі прыслалі ў Рыгу некалькіх афіцэраў дзеля перамоў з фашыстамі адносна перавароту, які прыстасоўваўся імі да дню перавароту ў Коўні.

Зараз падрыхтоўка выступленьня пасунулася значна наперад, аб чым у Рызе гавораць адкрыта. Галоўнай асобай перавароту лічаць былшага міністра Ульманіса, лідэра сялянскага кулацкага саюзу, а таксама—начальніка штабу латвійскай арміі генэрала Айрэ, які раней служыў у арміі Дэнікіна, і камандуючага латвійскай арміяй генэрала Радзіньш.

У Рызе адкрыта гавораць, што фашысты складаюць сьпісы на асоб, якія падлягаюць арышту, як толькі пачнецца паўстаньне, і што імі ўжо намечаны новыя кандыдаты на пасады вышэйшых чыноўнікаў.

ЯК ЯНЫ АПРАЎДВАЮЦЦА.

ЛЁНДАН, 17-1. Старшыня генэральные рады прафсаюзаў Хікс і сэкратар Сітрын агаласілі заяву, у якой ганьбяць „Сэндэй Уоркер“ за агалашэньне дадатковае справаздачы рады аб усеагульнай забастоўцы, падрыхтаванае да канфэрэнцыі выканкому прафсаюзаў, якая мае адбыцца 20-га студзеня.

„Справаздача,—зазначаецца ў заяве,—была разаслана, як даверыцельны дакумант дэлегатам канфэрэнцыі. Адначова копіі з справаздачы былі разасланы газэтам з просьбаю не агалошваць яе раней поўдня 20-га студзеня. Мы шкадуем, што нашае давер'е было парушана не якою-небудзь з так званых капіталістычных газэт, а газэтаю выключна прафсаюзнага і рабочага органу. Агалашэньне справаздачы ганьбіць рабочы друк і парушае згоду аб папярэдняй рассылцы справаздачы“.

Аб шчырасьці заявы Хікса і Сітрына можна судзіць з таго, што згодна вестак карэспандэнта ТАСС, якраз „Сэндэй Уоркер“ зьяўляецца адзінаю з газэт, якая не атрымала копіі справаздачы ад рады. Лёнданскае аддзяленьне ТАСС таксама не атрымала копіі справаздачы, хоць яно і лічыцца ў сьпісах установ, якім пасылаецца друкаваны матэр'ял рады прафсаюзаў.

АДКАЗ «СЭНДЭЙ УОРКЕР» НА ЗАЯВУ ХІКСА.

ЛЁНДАН, 17-1. У адказ на заяву Хікса і Сітрына рэдактар «Сэндэй Уоркер» Поль Хаўкінс агаласіў ліст на імя старшыні генэральнае рады Хікса, у якім заўлае так: „Надзвычайна цяжка адказваць умеранымі сказамі на напады проці «Сэндэй Уоркер» у заяве, агалошанай вамі і Сітрынам у друку ад імя генэральнае рады. Вы зацьвярджаеце, што «Сэндэй Уоркер», агаласіўшы справаздачу генэральнае рады, парушыў аказанае яму давер'е. Вы павінны ведаць, што газэце ня было прапанавана захоўваць тайну. Хоць справаздача гэта была разаслана капіталістычнаму друку, у рэдакцыю «Сэндэй Уоркер» адбітак справаздачы прысланы не быў. Ніхто не зварочваўся да нас з просьбаю не агалошваць справаздачы. Справаздача была перададзена нашай газэце адным з дэлегатаў на канфэрэнцыю выканкомаў з просьбаю зьмясьціць яе».

Ваенны рэжым у Бэсарабіі.

ВЕНА, 17-І. Румынскі ўрад выпрацаваў паўнамоцтвы нанова назначанаму камісару Бесарабіі і Букавіны генэралу Раскану. Яму даручаецца кантроль над дзейнасьцю вайсковых і цывільных установ у Бэсарабіі. У вайсковай галіне ў абавязкі Раскану ўваходзіць больш суровы нагляд за сумежнаю з Днестрам зонаю, цэнтралізацыя інфэрмацыйнага апарату, больш шчыльнае супрацоўніцтва з паліцыяй і жандармэрыяй.

Цывільныя і вайсковыя ўстановы, нават фармальна непадначаленыя Раскану, ня маюць, аднак, права праводзіць свае мерапрыёмствы без згоды Раскану.

Паўстаньне на Суматры задушана.

АМСТЭРДАМ, 12-1. Галяндзкае тэлеграфнае агэнцтва паведамляе, што ў Падаог прыехала 12 брыгад коннае жандармэрыі з Явы. Штодзённа ўвечары горад ачапляецца паліцыяй і войскам.

Галяндзкая ўлада пры аб'езьдзе райёну паўстаньня выкрыла, што жыхарства пакінула ўсе вёскі.

Агэнцтва зацьвярджае, што далейшых непакояў не прадбачыцца.

Камуністычныя дэманстрацыі ў Намеччыне.

Памяці замучаных правадыроў нямецкага пралетарыяту.

БЭРЛІН. 17-1. У сувязку з гадавінаю забойства Карла Лібкнэхта і Розы Люксэмбург па ўсёй Намеччыне адбываліся камуністычныя дэманстрацыі.

У Бэрліне пасьля сканчэньня мітынгу між удзельнікамі дэманстрацыі і паліцыяй адбыліся сутычкі.

У ФАШЫСЦКАЙ ЛІТВЕ.

Бясьсільле ўраду Вальдэмараса.

КОЎНА, 18-І. „Рытас“ паведамляе, што ноччу на 15-га студзеня арыштован рэдактар «Таутос-Вала» (радыкальна-фашысцкага напрамку) і ранейшы начальнік стралкоў. Арыштаваныя абвінавачваюцца ў падрыхтоўцы ўзброенага паўстаньня, тэрарыстычных актах і здрадзе дзяржаве. Газэты зацьвярджаюць, што пры вобыску ў арыштаваных было знойдзена шмат матэр'ялаў, якія іх кампраметуюць. Арыштаваныя высланы з Коўні. Ходзяць чуткі пра новыя арышты.

„Летувос Жыніёс“ (орган народнікаў сялян) наконт гэтых паведамленьняў піша ў перадавіцы так: «Патрыёты фашысцкага органу „Таутос-Вала“ зьяўляюцца агентамі нямецкіх манархістаў і выдаюць сваю газэту на грошы чужое дзяржавы. Нямецкія манархісты, якія падбухторваюць літоўцаў да паўстаньня, працуюць на карысьць сваёй дзяржавы. Пры дапамозе манархістаў немцы могуць паўстаць і дамагчыся адлучэньня Мэмельскае вобласьці ад Літвы».

Адначасна з арыштамі ў Коўні распаўсюдзіліся чуткі аб удзеле і змове прадстаўніка партыі хадэкаў Крупавічуса. „Рытас“ раіць здаваць у вайсковую камэндатуру асоб, якія распаўсюджваюць розныя чуткі, незалежна ад таго, хто яны і якую займаюць пасаду.

ФАШЫСЦКІ ПРАЭКТ ДВУХПАЛАТНАГА СОЙМУ.

КОЎНА, 18-1. Зьезд нацыяналістаў ухваліў рэзалюцыю, у якой зазначана, што прэзыдэнт рэспублікі павінен абірацца ня соймам, а народам, што лік сяброў сойму павінен быць скарочан і што поруч з соймам павінен існаваць сэнат.

ГРЫНЮС—СТАРШЫНЯ ЦК НАРОДНІКАЎ СЯЛЯН.

КОЎНА, 18 1. На пасяджэньні Цэнтральнага Камітэту народнікаў-сялян старшынёю ЦК быў аднагалосна абран ранейшы літоўскі прэзыдэнт Грынюс.

Ганьба літоўскім фашыстам.

ПАРЫЖ, 17-1. ЦК француская кампартыі зьвярнуўся да працоўных Францыі з адозваю, у якой ганьбіць фашысцкіх катаў Літвы, якія кідаюць у турмы і катуюць працоўных і прыдушаюць дзейнасьць рабочых арганізацый.

Арыэнтацыя Літвы на Польшчу.

РЭВЕЛЬ, 17-1 Орган эстонскіх працаўнікоў «Ваба Маа» паведамляе з Варшавы, што, не зважаючы на афіцыйныя адхіленьні, у хуткім часе распачнуцца перамовы між Літвою і Польшчаю. Для перамоў у Коўню прыедзе Радзівіл. Згодна вестак газэты літоўскі, ўрад згаджаецца ўдзельнічаць у саюзе балтыцкіх краёў і Польшчы проці СССР. У Варшаве чакаецца прыезд спэцыяльнага ўпаўнаважанага літоўскага ўраду.

АДЧЫНЕНЬНЕ IV СЭСІІ ЦВК БССР VII СКЛІКАНЬНЯ.

18-га студзеня ў вечары адчынілася IV сэсія ЦВК БССР.

З уступнай прамовай выступіў старшыня ЦВК т. Чарвякоў, які зазначыў, што сэсія пачынае сваю працу ў той момант, калі міжнародны капітал зьбіраецца зрабіць напад на Савецкі Саюз і, у першую чаргу, на Савецкую Беларусь. Працоўныя нашае рэспублікі павінны пільна сачыць за тым, каб вораг не напаў на нас зьнянацку.

Савецкі Саюз ня хоча вайны; усе дзелавыя пытаньні сучаснай сэсіі сьведчаць аб тым.

Мы не заплюшчваем вочы,—кажа т. Чарвякоў канчаючы сваю прамову, якая небясьпека пагражае нам з боку міжнароднага капіталу, але мы маем моцную Чырвоную армію, якая абароніць нашы межы ад нападу нашых клясавых ворагаў і дасьць магчымасьць нашаму рабочаму і селяніну працоўжваць сваю мірную працу.

З першым дакладам аб пашырэньні тэрыторыі БССР і аб чарговых плянах нашага гаспадарчага і культурнага будаўніцтва выступіў старшыня СНК БССР т. Адамовіч.

Нацыянальная палітыка савецкай улады грунтуецца на гаспадарчым і культурным абслугоўваньні ўсіх нацыянальнасьцяў. У нашай рэспубліцы і на тых абшарах, якія зараз далучаны да БССР, жывуць пераважна беларусы. Вось чаму да БССР далучаюцца абшары з пераважным беларускім насельніцтвам, бо нашы ўстановы могуць лепш абслугоўваць іх культурныя і нацыянальныя запатрабаваньні. Але разам з тым мы абслугоўваем культурныя нацыянальныя запатрабаваньні і іншых нацыянальнасьцяў нашае рэспублікі.

Далей т. Адамовіч спыніўся на тых, якія задачы стаяць перад намі ў галіне далейшага гаспадарчага савецкага і культурнага будаўніцтва нашае краіны.

Больш падрабязны зьмест прамовы т. Чарвякова і даклад т. Адамовіча будуць зьмешчаны ў заўтрашнім нумары нашае газэты.

Сёньня на вячэрнім пасяджэньні будзе заслухан даклад нар. кам. грашовых спраў т. Васілевіча аб дзяржаўным і мясцовым бюджэтах БССР і садаклад бюджэтнай камісіі ЦВК старшыні камісіі т. Радуо-Зяньковіча.

Арышты лідэра румынскага рэвалюцыйнага прафруху.

ВЕНА, 17-1. Рада ўнітарных прафсаюзаў Румыніі зьвярнулася да міністэрства ўнутраных спраў за дазволам склікаць у канцы студзеня зьезд ўнітарных прафсаюзаў. У сваім хадайніцтве рада зазначае, што з 1923 году ня было дазволена склікаць ніводнага зьезду прафсаюзаў.

У выніку хадайніцтва арыштаван сэкратар рады Марына.

ШУКАЮЦЬ ВЫХАДУ.

(Ад уласнага карэспандэнта).

Мусаліні—чалавек заўзятчы. Гэта бясспрэчна. Баявой агрэсыўнасьці ў яго шмат. Кожны крок дыктатара пахне вайной. І ўсё ж наскок Італіі на Балканы тлумачыцца ня толькі ваеннай крывёю фашыстаў.

Дыктатуры Мусаліні, заказанага ў сваю творыю, прыходзіць канец. З аднаго боку—крызіс прамысловасьці і гандлю, з другога—моцнае палітычнае нездавальненьне. 40-мілёёны народ Італіі, які раней маўчаў і прыглядаўся да мастацтва фашыстаў, зараз пачынае абурацца і пратэставаць.

Пратэстуюць—як хто можа: хто лістоўкамі з падпольля, хто бомбамі з-за вугла, а хто крычыць на ўсю сілу аб жудасьцях у Італіі на скрыжаваньні эўрапейскіх дарог. У пратэсьце супроць крывавага панаваньня фашыстаў аб'ядналася ўсё чэснае, без розьлічча партый. І, як відаць, не без посьпеху. Газэты, якія кантрабандай перакідваюцца праз граніцу, гавораць аб тым, што ў Эўропе пачаўся супроц фашысцкі рух, які вельмі хваравіта адбіваецца на настроях рымскіх сатрапаў. Па ўсіх граніцах выдан суровы загад не прапускаць ніякага крамольнага друку ў Італію. Гэта, аднак, справе не памагае: ня пускаюць газэты, перасылаюць выразкі з газэт з лістамі. За граніцай знаходзіцца каля 2-х мілёнаў фашысцкіх супраціўнікаў, лісты якіх ніяк не пракантралюеш. Не-не, ды пракрадзецца крамольная здрадніцкая выразка з бэрлінскай, або парыскай газэты.

Мусаліні стараецца ізаляваць Італію ад усяго сьвету і тым самым паставіць 40 мілёёны народ у становішча маральнай і духоўнай сьлепаты. Італьянец нічога не павінен бачыць і ведаць, апроч фашызму, г. зн. творчасьці нязначнай кучкі людзей, якія абслугоўваюць выключна інтарэсы буйных банкіраў.

На далёкіх пустынных выспах знашлі свой палітычны пакой, апроч тысяч рабочых, каля 600 чалавек розных дэпутатаў, прычым, лік высланых з кожным днём павялічваецца, але нават абыватэлю больш не страшны ні скалістыя, далёкія высьпы, ні турма, ні пазбаўленьне маёмасьці. Масы пачалі хвалявацца, Італіі пагражае бура.

Італія даўно, яшчэ да прыходу ўлады фашыстаў, марыла аб ролі былай Аўстра-Вэнгрыі ў паўночна-усходняй Эўропе. Італьянскія дэлегаты прабавалі весьці атаку на параўнаўча маленькія Сэрбію і Албанію ўжо ў пэрыяд вядзеньня перагавораў аб заключэньні вэрсальскае, а потым і іншае згоды. Тады, аднак, ім далі адпор, і справа скончылася тым, што Італія абмежавалася атрыманьнем Фіумэ. Такое становішча ніколі і нікога ў Рыме не здавальняла. Але, каб ня ўнутраная патрэба, дык невядома, калі ўсплыла-б наверх агрэсыўнасьць італьянскага нацыяналізму, бо кожны крок захоўвае ў сабе шмат рызыкоўнага. Лёс Аўстра-Вэнгрыі—лепшы прыклад таго, да чаго вядзе палітыка адмаўленьня незалежнасьці балканскім народам. Яна паклала імпэрыялізм двухадзінай манархіі ў вечную труну. Такі ж канец можа быць і з імпэрыялізмам Італіі. Але іншага выхаду для адцягненьня хоць бы часовага незадавальненьня мас ад унутранага жыцьця, Мусаліні ня меў і ён пашоў проста.

Балканскія дзяржавы павінны, на думку італьянскай буржуазіі, граць ролю італьянскіх калёній. Абісінія—калёнія Афрыкі—гэта вельмі далёка, ды ня так лёгка там і змагацца з францускім і ангельскім панаваньнем. Іншая справа—калёнізацыя Балкан. Будзе танны хлеб, якога ў Італіі не хапае, будзе прастор для збыту фабрыкатаў, а, значыць, будзе і праца, будзе паступова зьнішчацца беспрацоўе, а з ім і нездавальненьне. Вось як думаюць у Рыме і сьпяшаюцца думкі правесьці ў жыцьцё. Спачатку дагавор з Румыніяй, потым „дагавор“ з Албаніяй. Адначасна нэйтральны дагавор з Намеччынай. Словам, як запэўняюць фашысцкія газэты, Італія становіцца на сваё сапраўднае месца пад сонцам.

Але нішто ня вечна пад месяцам, і ня сёньня, дык заўтра зьвікнуць балканскія эфэкты Мусаліні, і на верх усплыве зноў жудасная праўда агаленага і жорстка-няпрытомнага фашысцкага тэрору. Мусаліні зноў сустрэнецца твар з тварам, з пытаньнем аб крызісе дыктатуры. Перад сьмерцю фашысцкі рэжым ужо раз быў. Гэта было як раз пасьля забойства Матэоці. Але тады абураную краіну ўдалося лёгка заспакоіць абяцанкай парляманцкай свабоды і грамадзянскага права. Зараз жа песьням аб свабодзе, фашыстам нікто ня верыць, бо гэтыя гэроі не ўмеюць стрымаць свайго слова. Італьянскі народ зараз убачыў, што канстытуцыя фашысцкіх свабод, гэта нішто іншае, як калода, на якой рубіць галаву. Не дарма-ж адна фашысцкая газэта зьмясьціла на днях малюнак фашысцкага рэжыму ў выглядзе будынку, акружанага, каб застрашыць непакорных, шыбеніцамі:—глядзі сабака, што цябе чакае.

Ніякі рэжым, хоць-бы з павяжаньня да самога сябе, не дапусьціў бы такой ілюстрацыі, калі-б ён адчуваў пад сабою цьвёрдую глебу і не патрэбны былі сродкі застрашэньня. Мусаліні падмануў. Абяцаў народу залатыя горы, а частуе шыбеніцамі.

Зараз у вачох усіх ашуканых і нездаволеных, камуністычная партыя зьяўляецца адзінай, на якую можна спадзявацца ў барацьбе з фашызмам і якой трэба ўсяляк дапамагаць. З прычыны такой зьмены ў настроях мас, камуністы нечакана атрымалі магчымасьць для правядзеньня шырокай і пладавітай працы. Не падлягае сумненьню, што першыя камяні паляцяць з рук камуністаў у вартаўнікоў фашысцкага рэжыму, Камуністы не ўцякаюць па прыкладу сацыялістаў за граніцу, а ідуць у падпольле, каб адтуль страсянуць будынак Мусаліні, пакуль ён не развяліцца канчаткова.

З свайго боку Мусаліні стараецца не дапусьціць такога канца і хоча ўмацаваць тэрор. Ня тэрор ускладаецца шмат надзей. Але калі і ён надзеі, і не дапаможа фашысцкай Італіі, дык у Рыме тады будуць шукаць выхаду ў вайне (калі толькі ня будзе позна).

Вайна, аднак, зброя двухканцовая. Яна дапамагае толькі тады, калі заканчваецца перамогай. А чорная гвардыя Мусаліні можа і не перамагчы.

Рым. І. Паляшчук.

„ЗВЫШ-ІМПЭРЫЯЛІЗМ“.

Рэвалюцыйны імпэрыялізм заўсёды вучыў і вучыць, што пакуль існуе капіталістычны лад, да таго часу будзе працягвацца барацьба між асобнымі групамі сусьветнай буржуазіі, будуць адбывацца войны паміж капіталістычнымі дзяржавамі, і толькі перамога сацыяльнай рэвалюцыі спыніць гэту барацьбу і выратуе чалавецтва ад далейшага ўзаемнага зьнішчэньня.

Сусьветная вайна 1914 1918 г. цалкам зацьвердзіла гэта вучэньне і са ўсёй відавочнасьцю яшчэ раз паказала крывавы твар капіталізму.

Для буржуазіі гэта вучэньне вельмі нявыгадна, бо яно паказвае, дзе прычыны вайны і выкрывае ня толькі перад пралетарыятам, але і перад сярэднімі клясамі—гарадзкой дробнай буржуазіяй, сялянствам, інтэлігэнцыяй, якія жадаюць спакойнага жыцьця, рабаўнічы характар усёй буржуазнай палітыкі і фальшывасьць пацыфісцкай балбатні яе кіраўнікоў. Мала таго, гэта вучэньне паказвае, што кожны, хто сапраўды зьяўляецца праціўнікам вайны і шчыра жадае папярэдзіць чарговую крывавую бойню, павінен дапамагаць рабочай клясе ў яе барацьбе з сусьветным капіталам, у яе барацьбе за зьнішчэньне буржуазнага ладу, у яе барацьбе за перамогу сацыялізму.

У супрацьвагу гэтаму вучэньню аб няўхільнасьці вайны пры капіталізьме, пераважна пры імпэрыялізьме, калі барацьба за рынкі паміж асобнымі групамі фінансавага капіталу, ядаючымі цэлы шэраг краін, дасягаюць асаблівай вастрасьці—буржуазныя вучоныя і прыслужнікі буржуазіі, сацыял-дэмакраты высунулі вучэньне аб «звышімпэрыялізьме».

Яшчэ ў часе сусьветнай вайны «віднейшы і старэйшы» тэарэтык сацыял-дэмакрат Каўцкі пісаў, што з тэй прычыны, што рашаючы голас у сусьветнай палітыцы цяпер належыць некалькім буйнейшым дзяржавам (імпэрыям),—зусім магчыма заключэньне такіх моцных згодаў, якія назаўсёды папярэджвалі-б пагрозу вайны на аснове прымірэньня інтарэсаў гэтых дзяржаў. Тады-б сьвет, па думцы Каўцкага, прадстаўляў бы з сябе не асобныя імпэрыялістычныя дзяржавы, якія адна з другой змагаюцца, а як бы адзіная „звыш-імпэрыялістычная“ дзяржава, дзе быў-бы спакой і дабрабыт. Пасьля сусьветнай вайны, а асабліва за апошнія гады гэтыя гутаркі аб «звыш-імпэрыялізьме», аб „звышдзяржаўнай“ арганізацыі, аб «Эўрапейскіх штатах» (Пан-Эўропа), якія павінны і капіталізм захаваць і вайну папярэдзіць,—значна ўзмацніліся.

Як аснова, пачатак такога аб'яднаньня дзяржаў, лічыцца Ліга Нацый. Гаагскі трыбунал, асобныя „мірныя“ згоды і саюзы паміж імпэрыялістычнымі дзяржавамі, розныя Лёкарно і г. д.—усё гэта, як запэўняюць сацыял-дэмакраты, зьяўляецца адзнакаю ўсеагульнага ўміратварэньня.

Ці так гэта у запраўднасьці? Ці магчыма запраўдная сталая згода між капіталістычнымі дзяржавамі, якая забясьпечвае людзям мір?

Не, немагчыма.

Асноўная прычына такой немагчымасьці гэта—нераўнамернае разьвіцьцё капіталістычных дзяржаў. Капіталісты кожнага краю імкнуцца ўрваць магчыма большую частку з агульнай масы дадатковае кантоўнасьці, якая накапляецца за ўсім сьвеце. І чым дзяржава мацнейшая, тым большая гэтая частка. З гэтай прычыны для вялікіх дзяржаў нявыгодны такія згоды, такі агульны падзел, дзе ім давядзецца ўступіць на карысьць меншых братоў. Меншая-ж рыбка, якая трымаецца за буйную акулу, спадзяецца пры яе дапамозе пакарыстацца за кошт іншых. А вялікія дзяржавы вельмі ўважліва наглядаюць за малейшым узмацненьнем, разьвіцьцём адзін аднаго, імкнуцца гэтаму перашкодзіць, утвараюць між сабою згоды проці таго, хто ўзмацняецца, групуюць навакол сабе саюзьнікаў.

Уся пасьляваенная гісторыя зьяўляецца малюнкам такой захаванай барацьбы вялікіх і малых капіталістычных дзяржаў.

На Ціхім Акіяне ідзе барацьба між Амэрыкай, Англіяй і Японіяй; у Эўропе—між Англіяй, Францыяй і Італіяй. Зараз далучаецца яшчэ Намеччына; Польшча, Юга-Славія, Румынія Вэнгрыя і інш. удзельнічаюць у гэтай барацьбе то на адным, то на другім баку. Адбываюцца розныя перагрупоўкі на глебе барацьбы і запанаваньня на Балканскай паўвыспе, на Сярэдземным моры, у сярэдняй Эўропе, за Рэйнскую зону, за Данцыгскі і розныя іншыя калідоры. Буйныя прамысловыя дзяржавы імкнуцца перашкодзіць індустрыялізацыі іншых, хочуць іх аграрызаваць і гэтым закабаліць. Хто эканамічна моцны, той гаворыць пра «свабоду гандлю», каб прыдушыць больш слабых.

Асабліва суровая барацьба адбываецца за рынкі збыту, за крыніцы сыравіны ў калёніяльных і паўкалёніяльных краёх Афрыкі, Азіі.

Усё гэта адбываецца пад прыкрыцьцём Лігі Нацый, розных згодаў, мірных угавораў, з якіх кожны накірован супроць новага трэцяга. Лепшым жа доказам таго, у якой меры Ліга Нацый зьяўляецца «звышдзяржаўнаю» установаю, якая забясьпечвае бяспечнасьць яе сяброў і адхіляе прычыны да сутычак, зьяўляецца яе спакойны нагляд за тым, як Амэрыка ўтварае гвалт над Нікарагуа, членам Лігі Нацый.

Прапаведнікі «звыш індустрыялізму» далучаюць у „звышдзяржаўнае“ аб'яднаньне“ толькі капіталістычныя краі. СССР, калёніяльныя і паўкалёніяльныя краі, згодна гэтых праэктаў, застаюцца па-за аб'яднаньнем. Гэтым выкрываецца асноўнае назначэньне і будучага «звышдзяржаўнага» аб'яднаньня і сучаснай Лігі Нацый. Яны павінны дапамагчы аб'яднаньню сіл капіталістычных дзяржаў проці адзінай у сьвеце рабоча-сялянскай дзяржавы і проці калёніяльных і паўкалёніяльных народаў, якія ўжо ўзьнімаюцца, прычым у першую чаргу проці рэвалюцыйнага Кітаю.

У гэтым і заключаецца вялізнае здрадніцтва, якое робяць меншавікі, што выслаўляюць Лігу Нацый і «звышімпэрыялізм». Яны ня толькі падманваюць рабочую клясу, сялянства, дробную буржуазію прыемнымі марамі магчымасьці адхіліць вайну пры капіталізьме, але таксама спрыяюць аб'яднаньню сусьветнай буржуазіі для барацьбы з СССР і для прыдушэньня рэвалюцыйна-вызваленчага руху народаў Азіі, Афрыкі і Аўстраліі.

І зараз адной з галоўных задач кампартыі зьяўляецца выкрыцьцё ўсіх гэтых меншавіцкіх, пацыфісцкіх тэорый аб «звыш-імпэрыялізме», аб надыходзячым уміратварэньні, аб магчымасьці міру пры капіталізьме.

Асабліва гэта важна зараз, калі сусьветны імпэрыялізм і ў першую чаргу ангельскі, рыхтуе новы націск на СССР.

А. Я.

У Саюзных Рэспубліках.

Новы польскі пасол у т. Калініна.

МАСКВА, 18-І. 18-га студзеня у Вялікім Крамлёўскім палацы старшыня ЦВК СССР т. Калінін прыняў нанова назначанага польскага пасланьніка ў СССР Патэка, які перадаў яму вярыцельныя граматы.

Тав. Калінін і польскі пасланьнік абмяніліся граматамі.

Усесаюзная нарада па самаадукацыі.

МАСКВА, 17-І. У суботу адчынілася ўсесаюзная нарада па самаадукацыі.

Ранішняе пасяджэньне ў нядзелю распачалося дакладам Крупскай аб сыстэме самаадукацыйнай працы. «Першае месца ў гэтай працы,—зазначыла яна,—павінна быць аддадзена агульнаасьветным ведам, якія аднолькава патрэбны як партыйным, так і беспартыйным. Трэба заснаваць спэцыяльныя курсы па асобных галінах ведаў, скласьці кніжкі, падручнікі і праграмы па самаадукацыі.

Выступаўшыя таварышы зазначылі на недахоп сродкаў і адсутнасьць платных працаўнікоў на мясцох. Выдаткі на самаадукацыю зусім ня ўлічваюцца мясцовымі бюджэтамі.

Усё-ж такі заўважана за апошні час значнае палепшаньне ў дачыненьнях мясцовых арганізацый да самаадукацыйнае працы. Усюды заўважваецца цяга да самаадукацыі шырокіх гушчаў жыхарства і стыхійны рост самаадукацыйных гурткоў, якія часта распадаюцца з прычыны адсутнасьці арганізацыйных цэнтраў.

Новы зімовы шлях на рэчку Мезень.

АРХАНГЕЛЬСК, 17-І. Аддзел мясцовае гаспадаркі абсталяваў новы зімовы шлях на Мезень, які скарачае адлегласьць проці ранейшага зімніку на 120 кілёмэтраў.

Зімнік пракладзен амаль-што цалкам праз незаселеную мясцовасьць. З гэтае прычыны на перагонах абсталяваны хаты для падарожнікаў, куды дастаўлен харч для коней.

За ўвесь сэзон шлях можа прапусьціць блізка 200 тысяч пудоў. Аддзел мясцовае гаспадаркі распрацоўвае пытаньне аб калёнізацыі гэтага шляху.

Адшуканьне новых багацьцяў на Сахаліне.

ХАБАРАЎСК, 18 І. Экспэдыцыя геалёгічнага камітэту, якая абсьледавала ўсходняе ўзьбярэжжа выспы Сахаліну на пляцу ў 10 тысяч квадратных кілёмэтраў, выкрыла новыя нафтаносныя мястароды. Экспэдыцыя распрацавала плян пабудовы нафтаправоду да Чайвінскай затокі на ўсходнім узьбярэжжы і да затокі Байкал на заходнім узьбярэжжы выспы.

На ўзьбярэжжы Нейскае затокі выкрыты гарачыя мінэральныя крыніцы з тэмпэратураю больш 60-ці градусаў.

У ніжняй плыні рэчкі Тымі знойдзены новыя залежы каменнага вугалю, магутнасьцю ў паўтары мэтры.

Маразы і завеі.

НОЎГАРАД, 17-1. Учора над горадам разгуляўся вялічэзны сьнежны буран.

Завеі затрымліваюць чыгуначны рух.

НОВАСІБІРСК, 17-І. Омская чыгунка праводзіць цяжкую працу ў галіне ліквідацыі вынікаў сьнежнага бурану. Ачыстка калеіны і вываз пакінутых складаў цягнікоў затрымліваецца вялікімі маразамі. У першую чаргу пасылаюцца паязды з вугалем на Сайгінскі, Белярэцкі і іншыя заводы Уралу, ад якіх надасланы трывожныя весткі аб зьменшэньні запасаў апалу.

На перагоне Новасібірск—Тайга знаходзіцца 1.600 вагонаў з вугалем. Адсутнасьць выхаду на Омскую чыгунку выклікала тое, што паязды з вугалем стаяць адзін за адным і далейшая пагрузка спынена.

30 градусаў марозу ў Астрахані.

АСТРАХАНЬ, 17-1. Стаяць вялікія маразы, якія дасягаюць 30-ці градусаў. У апошні раз такая сьцюжа была ў 1903 годзе.

* * *

НОЎГАРАД, 17-1. На ўсіх каляінах чыгунак вялікія сьнежныя заносы. Паязды ідуць з вялікім спазьненьнем.

Маразы не адгукнуцца на засевах.

МАСКВА, 17-1. Наркамзем РСФСР паведамляе, што непакоіцца за шкодны ўплыў марозаў на азіміну ня трэба, бо ў раёнах, дзе прайшла халодная паласа, азіміна добра захавана пад сьнегам. Увогуле, як зазначае Наркамзем, умовы зімоўкі засеваў складаюцца добра.

Першы зьезд Авіяхіму.

МАСКВА, 17-га студзеня ў Вялікім тэатры адчыніўся першы зьезд Авіяхіму. Пасьля ўступнага слова Уншліхта былі заслуханы прывітаньні.

Нарада дзяржпляваў сярэдня-азіяцкіх рэспублік.

ТАШКЕНТ, 17-І. Адчынілася нарада дзяржаўных плянавых камісій сярэдня-азіяцкіх рэспублік. На парадку дню—перагляд пяцігадовага гаспадарчага пляну Сярэдняе Азіі, кан'юнктурны агляд і іншыя пытаньні.

У працы нарады бяруць удзел т. Сакольнікаў і старшыня сэкцыі раёнаваньня дзяржаўнае плянавае камісіі т. Нікіцін, якія прыехалі з Масквы.

Забойства кулакамі камсамольца.

СТАЛІНГРАД, 17-1. У вёсцы Усьпенцы, Ленінскага павету стрэлам з вінтоўкі праз вакно забіт сакратар камсамольскае ячэйкі, сябра савету і выбарчае камісіі тав. Бандарэнка.

Забойства—справа кулакоў, якім Бандарэнка стаў папярок горла працаю ў выбарчай камісіі.

За рэпрэсіі да селькора—астрог.

КРАСНАДАР. 14-1. У Краснадарскай сэсіі краявога суду разглядалася справа ранейшага старшыні станічнага савету станіцы Старалеўшкаўскае Мартыненкі, які абвінавачваўся ў праськедаваньні рабкора Нехарошага. Мартыненка засуджан на адзін год зьняволеньня з суровым адмежаваньнем і пазбаўленьнем правоў на адзін год.

5-ы фізыётэрапэўтычны інстытут.

СТАЛІНГРАД, 17-1. Урачыста адчынен пяты ў Саюзе і другі ў Павалжы фізыётэрапэўтычны інстытуімя тав. Сямашкі з прапускною здольнасьцю ў 300 чалавек за дзень. Інстытут абсталёван згодна апошняга слова мэдыцыны апаратамі, выпісанымі з Нямеччыны. Застрахаваныя будуць карыстацца ў інстытуце дармовымі лекамі, а сяляне—палёгкамі.

Экспорт байкальскае сьлюды.

ІРКУЦК. На Байкале ёсьць вялізэзныя залежы сьлюды.

Байкальская сьлюда аказалася вельмі добраю для вывазу. Лёнданскія экспэрты, якім пасылалася сьлюда для аналізу, прызналі яе добрую якасьць і заявілі, што байкальская сьлюда будзе мець у Англіі неабмежаваны збыт.

Інстытут прыкладае мінэралёгіі, які распрацоўвае сьлюду, вывез ужо ў Англію блізка 10-ці тысяч кілёграмаў сьлюды.

Каменны вугаль на далёкай поўначы.

ЛЕНІНГРАД. Экспэдыцыя інстытуту па вывучэньні поўначы ў раёне рэчкі Пячоры выкрыла новыя багатыя залежы каменнага вугалю, графіту і сланцу.

Прагулы.

УФА, 18-І. З 7-га да 10-га студзеня (час старых калядаў) у уфімскіх чыгуначных майстэрнях адзначаны вялікія прагулы. Увогуле прагуляна 400 рабочых дзён, што дае страты блізка 2-х тысяч рублёў.

Беларускі літаратурна-дасьледчы гурток у Маскве.

У Маскве заснаваўся беларускі літаратурна-дасьледчы гурток, які мае на мэце зьбіраньне маладых дасьледчыкаў беларускае літаратуры і кіраваньне іх працай, а таксама інфармаваньне расейскага і замежнага грамадзянства аб стане беларускага літаратурнага жыцьця.

Асяродак гуртка склаўся з маладых дасьледчыкаў (Бярозка, Дубоўка, Станкевіч, Шастакоў, Якаўчык і інш.) У склад гуртка ўвайшло яшчэ некалькі т. т. скончыўшых маскоўскія літаратурныя высш. вуч. установы, а таксама студэнтаў апошніх курсаў.

Гурток наладжвае сувязь з лепшымі маскоўскімі марксыстамі прафэсарамі літаратуры і літаратурнымі крытыкамі, пад ідэйным кіраўніцтвам якіх ён і пачынае сваю дзейнасьць.

Дзеля таго, што дасьледваньне беларускае мастацкае літаратуры, а такжа і разьвіцьцё беларускае марксысцкае літаратурнае крытыкі знаходзіцца яшчэ толькі ў першапачатковым стане, пытаньне аб згуртаваньні маладых беларускіх дасьледчыкаў літаратуры і кіраваньні працай у сучасны момант зьяўляецца вельмі актуальным і заслугоўвае ўвагі з боку адпаведных партыйных і савецкіх установаў, а таксама з боку ўсяе нашае грамадзкасьці.

Януо.

Тав. Літвінаў аб заяве Келёга.

МАСКВА. Тав. Літвінаў у адказ на запытаньне амэрыканскіх карэспандэнтаў, ці мае ён якія-небудзь заўвагі адносна заявы Келёга заявіў:

«Дзеячы капіталістычных дзяржаў у апошні час ўзялі за прывычку апраўдваць сваю няздольнасьць ва ўнутранай палітыцы або свае захватніцкія імкненьні ў замежнай палітыцы нападкамі на бальшавікоў і «інтрыгамі» савецкага ўраду. Адкіляць сур'ёзна гэтыя фантастычныя „тлумачэньні"—значыць зьневажаць грамадзкую думку. Напад амэрыканскага флёту на Нікарагуа тлумачыць крытыкай імпэрыялізму, якая ёсьць у рэзалюцыях ІІІ-га Інтэрнацыяналу, так жа сьмешна, як сьмешна было-б тлумачыць неўраджаі ў СССР рэзалюцыямі амэрыканскае фэдэрацыі працы.

Чычэрын быў зусім правы, вітаючы аднаўленьне нармальных зносін між СССР і Мэксікай. Савецкі ўрад ня мае і ня можа мець іншых адносін з Мэксікай, апроч адносін лёяльнасьці і наўмешваньня.

Тлумачыць пагоршаньне адносін між Злучанымі Штатамі Амэрыкі і Мэксікай зусім лёяльнымі заявамі Чычэрына—значыць—сьмяшыць людзей.

Савецкі ўрад заўсёды стаяў і стаіць на пункце гледжаньня аднаўленьня нармальных адносін між СССР і Злучанымі Штатамі Амэрыкі.

Савецкі ўрад можа выказаць толькі свой жаль, што фантастычныя выпады Келёга прадыктаваны зусім супроцьлеглым пунктам гледжаньня, які ня мае нічога агульнага з аднаўленьнем нармальных адносін між абедзьвюма краінамі.

НЕ АЗІРАЙЦЕСЯ ТУДЫ, КУДЫ НЯ ТРЭБА.

Далучэньне часткі Гомельшчыны бязумоўна ўзмацняе пазіцыі дыктатуры пралетарыяту ў нашай краіне і яшчэ лішні раз падкрэсьлівае, што толькі пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі, пры савецкім ладзе, магчыма мірна і лагодна вырашаць пытаньні тэрытарыяльныя, пытаньні нацыянальныя. Той факт, што Гомельшчына ляжыць на ўскраі Беларусі, дзякуючы чаму русіфікацыя там у мінулым мела большыя посьпехі, заставляе нашу партыю больш асьцярожна падыйсьці к пытаньню беларусізацыі, праводзіць яе там больш паступова, чым у старых межах БССР.

Такая пастаноўка пытаньня аб тэмпе беларусізацыі, як гэта было ўжо адзначана і на зьезьдзе партыі, адбілася ў галовах пасыўных і актыўных праціўнікоў беларусізацыі, як некаторае замядленьне тэмпу беларусізацыі, наогул.

Падобныя настроі зьяўляюцца адбіткам вялікадзяржаўнага расейскага шавінізму і міма іх прайсьці нельга.

У гэтыя часы, калі Пілсудчына ў Заходняй Беларусі душыць радыкальны беларускі рух у мэтах забясьпечаньня тылу на выпадак барацьбы з намі, мы павінны асабліва пільна сачыць, каб у нас нацыянальная палітыка і ў прыватнасьці беларусізацыя праводзіліся згодна пастановам партыі, згодна загадам ураду.

Нацыянальныя камісіі павінны быць на варце і шляхам праверкі падганяць пасыўных, а дзе трэба, дык і гнаць упартых за нявыконваньне дырэктывы партыі і савецкае ўлады.

Мы маем устаноўленыя тэрміны, як для цэнтральных, так і для акруговых і раённых установаў, у якія яны павінны перайсьці як у дзелаводстве, так і ў пэрсанальных адносінах, асабліва з сялянствам, на беларускую мову. Гэта датычыцца ў першую чаргу ўстаноў і арганізацый, якія непасрэдна маюць дачыненьне з сялянствам. Ня ўсюды гэтыя пастановы выконваюцца: ёсьць выпадкі, калі такія арганізацыі, як органы страхаваньня, органы сельска-гаспадарчай каапэрацыі ў некаторых акругах яшчэ дагэтуль таўкуцца на адным месцы.

Гэтага ня павінна быць. Нечага азірацца на Гомельшчыну, нечага думаць, што адтуль «павее новы вецер». Партыя не дапусьціць, каб факт далучэньня Гомеля і Рэчыцы—факт палажыцельны ў нашай нацпалітыцы, выкарыстоўвалі дзеля таго, каб гэты факт зрабіць мінусам нашай палітыкі.

Бярэце лепш прыклад з Гомельскае партыйнае арганізацыі, якая ўжо вынесла і ўжо ажыцьцяўляе пастанову:

„Арганізаваць курсы беларускае мовы для партактыву і на працягу некалькіх месяцаў мову беларускую вывучыць».

А. Сянкевіч.

За ўзмацненьне гаспадаркі бедняка-селяніна.

(Глядзі „Сав. Бел." № 10.)

Усебеларуская нарада старшынь с.-г. крэдытных т-ваў*) разглядзіла наступныя 3 пытаньні: 1) уцягненьне сялянскіх укладаў, 2) вядзеньне банкаўскіх апэрацый крэдытнымі т-вамі і 3) крэдытаваньне беднаты.

Нарада зьвярнула вялікую ўвагу на ўцягненьне сродкаў і крэдытаваньне беднаты.

За апошні год можна заўважыць значны наплыў ў крэдытных т-вах сялянскіх укладаў; уклады павялічыліся з 74 тыс. руб. у 24-25 г. да 270 тыс. руб. у 25-26 г. (павялічэньне на 365 проц.), але аднак гэта зьяўляецца яшчэ недастарчальным.

Каб залучыць больш укладчыкаў крэдытныя т-вы павінны шчыльна зьвязацца з пайшчыкамі, лепш знаёміцца з эканамічным становішчам свайго раёну і мець індывідуальны падыход да кожнага селяніна, каб пераканаць селяніна зьмяшчаць у крэдытных т вах усю сваю гатоўку грошаў. Крэдытныя т-вы павінны часьцей рабіць справаздачы аб сваёй дзейнасьці і наогул трэба ўтварыць атмасфэру давер'я да сябе. Уклады трэба варочаць пры першай патрэбе, захоўваць усе апэрацыі ў таемнасьці і вызначыць 9-10 проц. па ўкладах, а па тэрміновых укладах —12-15 проц. гадавых.

Пры выдачах крэдытаў т-вам і пры ацэнцы дзейнасьці іх, Белсельбанк будзе лічыцца з тым, наколькі справіліся яны з уцягненьнем у т-вы сялянскіх укладаў.

У галіне крэдытаваньня беднаты і падняцьця яе гаспадаркі нарада зазначыла, што існаваўшы летась фонд беднаты ў 500 тыс. руб. і які мае быць зараз павялічан яшчэ на 500 тыс. руб.—усё-ж такі зьяўляецца недастарчальным, выходзячы з вялікае колькасьці беднаты.

У далейшым трэба больш уважліва разьмяркоўваць фонд беднаты, бо ў мінулым бывалі здарэньні, калі пазыкі з гэтага фонду даваліся служачым, або заможным гаспадарам.

З фонду беднаты за мінулы год выдадзена: на будынкі—130 тыс. руб., на набыцьцё рабочае скаціны—206 тысяч руб., на рагатую скаціну—63 тысячы руб., на с.-г. машыны—55 тысяч руб., а рэшта сродкаў ня выкарысталі. Пазыкі выдаваліся на тэрмін ад 3 х да 5 ці год.

Нарада пастанавіла не пагаршаць умоў карыстаньня фондам беднаты: як вылічваньне наперад процантаў, скарачэньне тэрмінаў, ня вымагаць паручыцеляў і г. д., але разам з тым трэба сачыць за тым, каб крэдыты выкарыстоўваць па прызначэньню, і каб яны сапраўды дапамагалі ўзмацненьню бядняцкіх гаспадарак і калектыўных элемэнтаў вёскі. У першую чаргу трэба крэдытаваць с.-г. калектыўныя гаспадаркі, машынныя т-вы, розныя арганізацыі па збыту сельска-гаспадарчых прадуктаў і інш.

У фонд каапэраваньня беднаты Белсельбанк адлічыў 6.700 руб., а ў фонд крэдытаваньня беднаты—18.450 р.

Наогул—нарада прайшла вельмі актыўна.

Сход акцыянэраў Белсельбанку.

У чарговай нарадзе Белсельбанку прымалі ўдзел, апроч акцыянэраў банку, прадстаўнікі ўсіх крэдытных т-ваў БССР.

Сход заслухаў справаздачу Белсельбанку за мінулы год і разглядзеў арганізацыйны і фінансава-крэдытны плян на 1926-27 г. Крэдытны плян без нізавой сеткі зацьверджан у суме —13.385.000 руб. Сход пастанавіў галоўныя сродкі накіраваць на фінансаваньне асноўных затрат сельскае гаспадаркі (на набыцьцё рабочае скаціны, с.-г. машын, землеўпарадкаваньне і мэліярацыю), на пашырэньне с.-г. прамысловасьці (малочная справа, мясазагатоўкі і інш.) і на пашырэньне спэцыяльных тэхнічных культур.

У галіне арганізацыйнага пляну пастаноўлена пашырыць лік крэдытных с.-г. т-ваў з 144 да 230. Сход таксама пастанавіў узмацніць інспэктарскае абслугоўваньне нізавой сеткі; супольна з іншымі арганізацыямі перагледзець форму рахункаводзтва і справаздачнасьці па нізавой сетцы, і ўстанавіць шчыльную сувязь у працы с.-г. крэдытных т-ваў з земельнымі органамі і к-тамі сялянскае ўзаемадапамогі.

Сход акцыянэраў зацьвердзіў справаздачу банку і знайшоў працу праўленьня здавальняючай.

У склад праўленьня Белсельбанку сход абраў: членамі т.т. Алсючыць, Матусэвіч і Трафімаў, кандыдаты—Шэчка і Абрамсон.

К. І.

ЛЕНІН АБ БУДАЎНІЦТВЕ САЦЫЯЛІЗМУ.

(Да гадавіны сьмерці У. І. Леніна).

Лідэры апазіцыйнага блёку (Троцкі, Зіноўеў, Каменеў) ня першы раз разыходзяцца з партыяй па важнейшых пытаньнях партыйнай палітыкі. Але раней, калі на чале партыі стаяў Ленін, іх адыход быў ня інакш, як ня прыкрыты апартуністычны адыход ад ленінізму. Так было, напрыкл., у кастрычнікавыя дні 1917 г., калі т. Каменеў і Зіноўеў, па выразу Леніна, зрабілі «дэзэртырскі праступак», спалохаўшыся пралетарскай рэвалюцыі.

У дадзены момант свой адыход ад партыйнай лініі апазіцыя прабуе прыкрыць цытатамі ленінізму. Яны—апазіцыя—трымаюцца ленінскіх поглядаў на будаўніцтва сацыялізму ў адной краіне, а партыя, бач, у гэтым пытаньні адступіла ад ленінізму. Гэта стараўся даказаць т. Зіноўеў на апошнім пленуме выканкому Камінтэрну.

Спроба лідэраў апазіцыі прыкрыць свой сучасны апартунізм імем Леніна—ёсьць спроба з нягоднымі сродкамі. Ніхто, зразумела, не паверыць ім, што Ленін мог ня верыць у посьпех будаўніцтва сацыялізму ў нашай краіне. Ленін быў правадыром і вялікім энтузіястам сацыялістычнага будаўніцтва. У горшыя часы да савецкай улады, калі вагнявое кола варожых рэвалюцыі сіл сьціскала нашу краіну, па ініцыятыве Леніна пачынаецца вялізная пабудова „Волховстроя". Калі савецкая краіна перажывала нячуваную, нябывалую разруху, ніхто іншы, як Ленін з усёй ленінскай энэргіяй падтрымаў вядомы плян электрыфікацыі, даўшы пры гэтым крылатую формулу камунізму—«Савецкая ўлада плюс электрыфікацыя». Ленін увесь час зьвяртаў увагу партыі на той ці іншы бок (важнейшы ў даны момант) сацыялістычнага будаўніцтва ў нашай краіне. І вось цяпер таварышы з апазіцыі прабуюць Леніна зрабіць сваім прыхільнікам. Яны падаюць цытаты з твораў Леніна і думаюць гэтымі цытатамі даказаць, што Ленін на іх баку. Сьмешныя патугі!

...«Перамагчы ў сусьветным маштабе поўнасьцю, канчаткова, нельга ў адной Расеі, а можа толькі тады, калі ва ўсіх, прынамсі, перадавых краінах, або хоць у некалькіх з буйнейшых перадавых краін пераможа пралетарыят»... (т. XVI, стар. 61).

Гэту і іншыя цытаты з твораў Леніна падаваў на пленуме выканкому Камінтэрну т. Зіноўеў.

Але—кажучы словамі Леніна—«...ці-ж хто-небудзь, калі-небудзь з бальшавікоў адмаўляў, што рэвалюцыя ў канчатковай форме пераможа толькі тады, калі яна абхопіць усе, або хоць некаторыя з найбольш буйных перадавых краін». (т. XVI, стар. 195).

Ня тут спрэчка, не па гэтай лініі ідзе бойка між партыяй і апазіцыйным блёкам.

Апазіцыя ўпарта маўчыць і стараецца замазаць тое, што казаў Ленін аб пабудове сацыялізму ў нашай краіне. А па гэтаму важнейшаму пытаньню Ленін не маўчаў. Яшчэ ў 1919 годзе Ленін пісаў:

«Як бы ця маніла, ня плёткавала буржуазея ўсіх краін і іх простыя і прыкрытыя прыхільнікі («сацыялісты» з II-га Інтэрнацыяналу), застаецца бясспрэчным: з пункту гледжаньня асноўнай эканамічнай праблемы, за дыктатурай пралетарыяту ў нас забясьпечана перамога—перамога камунізму над капіталізмам. Буржуазея ўсяго сьвету ўласна таму і вар'юе супроць бальшавікоў, арганізуе ваенныя напады, змовы і г. д. Яна вельмі добра разумее няўхільнасьць нашае перамогі ў перабудове агульнае гаспадаркі, калі нас не задушыць вайсковай сілай. А задушыць нас такім чынам ёй ня ўдасца». (т. XVI, стар. 350).

«Асноўная эканамічная праблема» дыктатуры пралетарыяту—што гэта такое, як не пабудова сацыялізму ў адной (нашай) краіне? Ленін ставіў гэта пытаньне, і яго вырашэньне—ёсьць тая пазіцыя, на якой стаіць партыя, з якой партыя б'е няверʼе і капітулянства апазіцыі.

Пазьней Ленін ня раз падкрэсьліваў свой пункт гледжаньня на пабудову сацыялізму ў нашай краіне.

У сваёй апошняй брашуры, якую партыя мае права лічыць палітычным тэстамантам правадыра («Аб каапэрацыі») т. Ленін падкрэсьлівае, што ў нас ёсьць «усё неабходнае і патрэбнае для гэтае пабудовы» (сацыялізму І. Ф.).

У газэтным артыкуле немагчыма зьмясьціць усё багацьце ленінскай спадчыны па цяперашняму вараннаму пытаньню партыйнай палітыкі.

Але адно бясспрэчна—апазіцыі прыкрыцца ленінскім імем у апартуністычным адыходзе ад партыйнай ленінскай лініі—ня ўдасца.

І. Ф.

ПЕРАВЫБАРЫ САВЕТАЎ.

САВЕТЫ—ОРГАНЫ КЛЯСАВАЙ УЛАДЫ РАБОЧЫХ І СЯЛЯН; У САВЕТЫ МАЮЦЬ ПРАВА ВЫБІРАЦЬ ТОЛЬКІ ПРАЦОЎНЫЯ, НЕ ЭКСПЛЁАТУЮЧЫЯ ЧУЖОЙ ПРАЦЫ, У ІХ НЯМА МЕСЦА БУРЖУАЗЕІ, НЭПМАНАМ І КУЛАКАМ.

Рост папулярнасьці кампартыі сярод сялян.

(Ад нашага спэцыяльнага карэспандэнта).

У Дубровінскім раёне Аршанскай акругі перавыбрана ўжо 7 сельсаветаў.

У тых мясцох, дзе няма хутарскай сыстэмы перад выбарамі праводзяцца сходы беднаты. Сходы беднаты робяць вялікае ўражаньне на бядняцкую частку сялянства.

Папершае, бедната пачула ўвагу партыі да сябе і, падругое, яна ўпэўніваецца ў неабходнасьці арганізаванага выступленьня на перавыбарах.

Разам з тым трэба адзначыць, што ў некаторых мясцох асобныя бедныкі парушылі сваю арганізаванасьць, галасуючы не за тых кандыдатаў, якіх рашыў правесьці сход беднаты, а наадварот. На сходы зьяўлялася ад 48-50 проц. Гэткія весткі маюцца з 7 перавыбраных сельсаветаў. У мінулым-жа годзе прысутнічала толькі каля 38-40 проц. Таксама большы ўдзел прымаюць у перавыбарах жанчыны—22-23 проц.

Ня гледзячы на тое, што амаль усе сельсаветы, дзе адбыліся перавыбары, складзены з беднякоў і сераднякоў, ёсьць розьніца ў паводзінах на сходах гэтых двух груп сялянства. У той час, як бедныкі трымаюць сябе ціха, уважліва слухаючы ўсё тое, аб чым гаворыцца на сходзе, серадныкі шумяць, доўга спрачаюцца, як бы баючыся, што можа адбыцца нешта дрэннае ці нявыгоднае для іх.

Але, ня гледзячы на азначаную розьніцу ў актыўнасьці беднякоў і сераднякоў, паміж гэтымі двума групамі адчуваецца зразуменьне неабходнасьці блёку, што выяўляецца пры галасаваньні.

Заўважваецца ўзрост сымпатыі мас сялянства да кампартыі, асабліва з боку беднаты, якая на справе пачула дапамогу і абарону партыі (у пытаньнях аб сельска-гаспадарчым падатку, аб крэдыце).

Таксама ўзрос і аўтарытэт камсамолу. Сяляне больш ахвотна выбіраюць камсамольца, гаворачы, што беспартыйны ні перад кім не адказвае, а камсамолец адказвае перад арганізацыяй за сваю справу.

Зразумела, што былі выпадкі, калі сход праваліваў і камуністаў і, трэба прызнацца, не бяз прычыны, бо ячэйкі аднесьліся няўважліва, вылучаючы камуністаў мала знаёмых сялянам і мала аўтарытэтных. Прычынай гэтых выпадковых няўдач трэба лічыць слабую падрыхтаванасьць ячэек да перавыбарнай працы.

Ня менш актыўнасьці чым пры абраньні дэпутатаў сялянства выявіла і пры чытаньні наказу. Ён падрабязна абмяркоўваўся, прасілі растлумачэньня і рабілі дадаткі, галоўным чынам, па пытаньню аб дрывах і аб палепшаньні становішча школ.

На перавыбарных сельсаветах абрана: 10 камуністаў, 6 камсамольцаў і беспартыйных і беднякоў—42, сераднякоў—31.

Жанчын абрана 7 чалавек.

Ул. Лілін.

Супроць кулацкай „дапамогі“.

(В. Закрэва, Н. Маркавіцкага с-с, Стрэшынскага р.).

На перавыбары зьявілася 80 проц, выбаршчыкаў; з іх большая частка жанчын.

У часе абгаварэньня наказу бедната дамагалася правядзеньня землеўпарадкаваньня вёскі.

Заможная частка супярэчыла беднаце, кажучы, што ім ніякага землеўпарадкаваньня ня трэба.

Тут-жа заможныя выказваліся супроць таго, што савецкая ўлада ўсіх беднякоў звольніла ад уплаты сельскагаспадарчага падатку і пераклала яго на заможных.

Бедната ў спрэчках, за выключэньнем пытаньня па землеўпарадкаваньню, асаблівай актыўнасьці не выяўляла.

Але пры галасаваньні бедната паказала сваю згуртаванасьць і ўсе кандыдатуры, вылучаныя ад беднаты, пры падтрыманьні большай часткі серадняцтва, праведзены ў новы склад сельсавету.

Заможныя выбарамі засталіся незадаволены і пасьля сходу казалі: пагледзім, як вашы бедныкі члены савету дапамогуць вам умацніць гаспадарку.

— Абыдземся без вашай ласкі—упэўнена адказала бедната.

М. Патапенка.

Жанчына — старшыня савету.

(Дзевінскі с-с, Багушэўскі р.).

На выбарчых сходах у гэтым годзе ўдзельнічала 64 проц. з агульнага ліку выбаршчыкаў.

Мужчын прысутнічала на сходах 76 проц. і жанчын 54 проц. з агульнай колькасьці маючай права голасу.

У сельсавет абрана 10 членаў, з іх камуністаў 1, камсамольцаў 4, з якіх адна жанчына.

Выбаршчыкі davяраюць партыйцам і камсамольцам і абіраюць іх у свой кіруючы орган—савет.

13 студзеня адбыўся першы арганізацыйны пленум новаабранага складу сельсавету.

Да выбараў старшыні і членаў прэзыдыуму с-с. аднесьліся асьцярожна, усебакова абгаварвалі працаздольнасьць кожнага таварыша, у выніку чаго старшынёй с-с. абрана жанчына —Ермаленка Зося—член камсамолу.

Намесьнікам старшыні—беспартыйны селянін і сакратаром член партыі.

Выбарамі жанчыны старшынёй усе члены і кандыдаты с-с. засталіся задаволены, за выключэньнем 2, якія яшчэ не змаглі выкінуць з галавы сваёй думкі: як гэта жанчына будзе кіраваць грамадзкай справай.

Зяльоткін.

Аб Сьцёпку Вашнёвым, сялянскіх характарыстыках і перавыбарах саветаў...

Ну і мятуліца...

Белымі ваўкамі ўзьнятымі ветрам асқаліліся сьнягі...

Засыпалі шлях...

Зіма!

Здалёку нагорбленыя—сівенькімі бабулькамі вясковыя хаткі.

— Хутчэй бы да іх!

Адчуваю: пачынаю замярзаць... Думаю: ну і добра, трэба было цяплей адзявацца...

Словам, настрой таго анэкдатычнага хлапца, які разважыў гэтак:—«не купіў бацька шапкі, хай цяпер вушы мёрзнуць»...

Але вось яна і вёска.

Я-ткі жыў!.. І пісаць яшчэ буду!..

Але дарэмна напалохаў чытачоў... Яшчэ хопіць часу мне і замёрзнуць. Вёска вялікая, вялікая...

— „Сяляўшчына“ далёка раскінулася!—уцешыў мяне сусед.

Як бы там ня было, але я не замёрз.

Давесьці аб гэтым можа той факт, што я стаю зараз каля печкі ў памяшканьні Сяляўшчынскага сельсавету адаграваюся і нават зьбіраюся ўступіць у гутарку...

Памяшканьне сельсавету прасторнае, сьветлае і досыць прыгожа ўбранае.

Сялян у памяшканьні сабралося больш сотні.

Чакаюць пачатку перавыбараў.

Мяне абступілі, уважліва разглядаючы, вясковыя хлапчукі.

У вачох іх так і сьвеціцца пытаньне:—адкуль ты гэткі, што мы цябе ня ведаем?

Прышлося распачаць гутарку.

— Чаму вы хлапцы ня ў школцы? запытаўся я.

— Няма ў нашай вёсцы школы—адказаў хлапчук гадоў дванаццаці.

— А ў суседняй?—зноў запытаўся я.

— А ў суседнюю няма ў нас часу хадзіць... Яна далёка ад нас... Хвіліну падумаўшы, хлапчук дадаў, паказваючы на аднаго з сваіх таварышоў:

— Вось ён ходзіць у суседнюю вёску, бо ў яго бацька ёсьць, а ў нас трох вось бацькоў няма.

У мяне ёсьць толькі маці, і, паразважыўшы яшчэ хвілінку хлапчук зноў дадаў:

— У нас у хаце я галоўны гаспадар. Ёсьць, праўда, у мяне сёстры, яны хаця-ж і старэйшыя за мяне, але-ж мужчынскую працу яны ж ня могуць рабіць.

Як ні камічна гучэла ў гэтага 12-х гадовага хлапчука слова „мужчына“, але яно было сказана так сур'ёзна, што мне было неяк не да сьмеху.

Між тым пачыналіся перавыбары. Што мне падабалася, дык гэта вострая сялянская характарыстыка кандыдатаў.

Іншы ў сваёй характарыстыцы скажа толькі два-тры словы, але лёс таго, аб кім ідзе рэч, гэтымі словамі ўжо вырашан. Скажам, галасуецца кандыдатура дзяўчыны, актыўнага вясковага працаўніка з бядняцкай сям'і. Перад галасаваньнем чуцен голас:

— Наша дзеўка! Хай працуе ў сельсавеце!

І гэта станоўчая характарыстыка робіць сваю справу. Дзяўчына праходзіць кандыдатам у сельсавет.

А вось прыклад адмоўнай характарыстыкі, цікавай па свайму лякапізму, характарыстыкі, якая таксама зрабіла сваю справу.

Галасуецца выстаўленая кандыдатура заможнага хлапца, які заўсёды гатоў выпіць.

Перад галасаваньнем чуцен голас:

— Малец, як за грош!...

І сяляне разумеюць, і кандыдатура правальваецца.

Так адзін пад аднаго падбіраюцца кандыдаты ў сельсавет, падбіраюцца надзвычайна прадумана і актыўна.

Нарэшце абраны і сяляўшчынскія кандыдаты. Аб іх можна сапраўды сказаць: кандыдаты бядняцкія і аўтарытэтныя.

Прадстаўнік Полацкага акругкому партыі т. Масеевіч чытае наказ.

Наказ выслухан, прадуман, растлумачаны незразумелыя чужаземныя словы і толькі пасьля гэтага сяляне пачынаюць яго абгаварваць.

Абгаварваюць сур'ёзна, уважліва, каб як мага лепей дапамагчы далейшаму савецкаму будаўніцтву. Аж.

Вёска Сяляўшчына, Полаччына.

16 I 27 г.

Кулакам і „актыўнасьць“ не дапамагае.

(Талачынскі раён).

Перавыбары саветаў закончаны ў шасьці сельсаветах. Асабліва з посьпехам прайшлі выбары ў тых сельсаветах, дзе праведзена своечасовая падрыхтоўка.

Па 6-ці сельсаветах прымала ўдзел 58 проц. выбаршчыкаў, летась-жа ў гэтых сельсаветах было 48 проц., менш удзельнічала выбаршчыкаў у Азарыцкім сельсавеце—40 проц., больш у Аўлахаўскім 69 проц.

Удзел жанчын у сярэднім складае—34-45 проц. з агульнага ліку ўдзельнікаў, у мінулым годзе жанчын прысутнічала 24 проц.

У складзе новых сельсаветаў павялічыўся процант партыйцаў і камсамольцаў і зьменшыўся процант жанчын.

На выбарах бедната выступае больш арганізавана там, дзе праводзіліся сходы беднаты, але кулацкая частка вёскі выступае таксама актыўна, і былі выпадкі, дзе кулацтва выступала больш арганізавана, чым бедната.

Прыкладам гэтаму зьяўляецца Ваўкавіцкі сельсавет, у якім на адным вучастку, дзе праводзіўся прадвыбарчы сход беднаты, кулацтва папрыходзіла на выбары са ўсімі сваімі сямействамі і сваімі прыхільнікамі, тады як бедната членаў сваёй сям'і не прывяла.

Кулацтва хацела правяліць кандыдата, вылучанага партыйнай ячэйкай і беднатой у сельсавет т. Юркевіча, які зьяўляецца батраком і членам партыі, і кулацтва рыхтавалася выступіць супроць яго больш, чым бедната за яго.

У Мархлеўскім сельсавеце кулацтва дало наказ упаўнаважанаму члену сельсавету ад сваёй вёскі, каб ён на арганізацыйным пленуме новабранага складу савету не галасаваў за камуніста, а за вызначаную імі кандыдатуру і з мэтай праверкі выкананьня свайго наказу, на арганізацыйны пленум прыслалі сваіх прадстаўнікоў у якасьці кантролю.

Наогул трэба адзначыць, што бедната выявіла здаровую актыўнасьць, але ня ўсюды замацавана поўная сувязь бедняка з серадняком і гэта павінна стаць чарговымі задачамі партыйнай арганізацыі. У Вялеска.

Падрыхтоўка да перавыбараў гарсавету.

(Гор. Слуцак).

Перавыбары гарсавету пачынаюцца толькі з 25-га лютага, але падрыхтоўчая праца распачалася даўно. Кожны нумар насьценных і вусных газэт адводзіць значнае месца надыходзячай кампаніі; распрацаван плян правядзеньня прадвыбарчых справаздачных сходаў, якія адбудуцца ў пэрыяд з 25-га студзеня па 20-га лютага, правяраюцца і складаюцца сьпісы выбаршчыкаў і г. д.

Для больш сталай праверкі мінулагодніх выбарчых сьпісаў, праводзіцца фактычны перавучот гарадзкога насельніцтва.

Па пляну перавыбары будуць праведзены ў пэрыяд з 25 лютага па 10 сакавіка; павялічаны лік перавыбарчых сходаў да 32 замест 26 у мінулым годзе.

Заўважваецца вялікая зацікаўленасьць грамадзян да перавыбараў, якія загадзя даведваюцца аб сваіх выбарчых правох. Я—кі.

АЛЬБРЭХТАЎСКІ СЕЛЬСАВЕТ.

АЎЛАС. „З-ПАД ХМАР ВАНДРОЎНЫХ“. ВЫБАРЫ.

Аўлас.

Хутка гэта толькі ў байцы, а на санях у Альбрэхтаўскі сельсавет больш зімна, чым хутка.

Ноч. Залацістыя скроні зорак прыжмурыліся. Яны слухаюць...

Едзем удвох: я і фурман Аўлас.

Аўлас апавядае:

— Цяпер што-ж?,—кажа Аўлас. Цяпер усё панашаму, а раней,—было на нашай станцыі,—арыштавалі аднаго дзядзьку за тое, што ён чытаў беларускую кнігу.

— Эг, ды ці варта тое ўспамінаць, што даўней было?—супярэчу я.

Каняка ўважліва слухае аратара, пачынае ўваходзіць у ролю слухача і як у гэткіх выпадках робіцца, рыхтуецца засыпаць...

— Ну-у-у! Глядзі! ты!.. крычыць Аўлас і сваім гучным крыкам будзіць ўздрэмнуўшую каняку...

І мы з Аўласам зноў, як Пушкін казаў—„плетемся рысью как нибудь“...

Лес. Цішыня. Зоркі чамусьці вачыняюць вочы... Цёмна...

— Ну-у-у! Глядзі, ты!—крычыць Аўлас і я, здаецца, разам з канякай прачынаюся...

Па гутарцы Аўласа я адчуваю, што я праспаў шмат навін, але я раблю выгляд, што ўсё чуў і паважна падтрымліваю Аўласа, нічога не абавязываючымі словамі:—так... так...

... а ў Сяляўшчынскім сельсавеце гаспадары хаты, у якой жыве камсамолец Усьмінскі, ніяк не хацелі зьняць з кута абразоў, дык Усьмінскі паабяцаў гаспадарам даць здымак Купалы. І, ведаеце, зьнялі абразы і цяпер ужо хата саўсім як новая!.. на сьценцы Янка Купала... Гэткіх хат у нас ужо не адна...

Цішыня... Лес... Сьнягі ў бэнгальскіх вагнёх... Я зноў засынаю.

— Ну-у-у! Глядзі, ты!—крычыць Аўлас, і мы з канякай сумленна прачынаемся зноў...

— Сабе, значыць, лясьнічыя, ды лясьнікі, столькі нарубілі дроў, што прадаюць, а вось у нас слабавата з імі... «Наогул у лясьніцтве ў нас бюракраты»...

З гутаркі Аўласа я зразумеў, што я зноў праспаў шмат навін і таму безнадзейна зноў зачыніў вочы...

„З пад хмар вандроўных“...

Раніцою мне асабліва ўспомніліся словы Аўласа, наконт бюракратаў у лясьніцтве.

Я падумаў гэтак: людзі ў лясьніцтве старанна працуюць для Аўласа, а вось селянін Аўлас незадаволены людзьмі з лясьніцтва, — трэба высьветліць, чаму гэтак.

І роўна а 12-ай гадзіне я быў каля будынку Альбрэхтаўскага лясьніцтва.

Я і цяпер прашу прабачэньня лясьнічага, калі ўспамінаю аб гэтым...

Справа ў тым, што я па памылцы зашоў у першыя дзьверы, а трэба было зайсьці з другога боку і ў другія.

Бо так вось зайдзеш іншы раз не распытаўшыся ня ў тыя дзьверы, а потым самому-ж сорамна...

Першыя дзьверы была хата самаго лясьнічага, і самі лясьнічы былі ў хаце...

Другія дзьверы—было самае лясьніцтва, з ў ім сяляне чакалі самога лясьнічага.

Чакалі: селянін Ягор Казылёў, абраны па справах да лясьнічага вёскай заблудоўе, што ў 25 вярстох ад лясьнічага, чакалі і іншыя сяляне...

Ягор Казылёў растлумачыў, што ён чакае ня больш як дзьве гадзіны і што спраўку, якую трэба атрымаць, ён усё-ж такі спадзяецца дастаць сёньня —«бо вельмі-ж далёка ехаць»!--разважаў Казылёў.

... А лясьнічага ўсё ня было.

Аб чым ён марыў у сваёй хаце, мне невядома...

Магчыма аб паляваньні, магчыма аб барацьбе з бюракратызмам, магчыма аб «грёзах» „ах, этой ночи“, ды ці мала аб чым...

А наогул, дык Аўлас казаў праўду.

Выбары.

Сёньня дзень для Альбрэхтаўскага сельсавету няззычайны. Сёньня адзін за адным зьбіраецца ў савет заколічнае сялянства на перавыбары.

Два невялічкія пакоі, на сьценках здымкі правадыроў Кастрычніка і беларускіх паэтаў, плякат: «падпісвайся на газэту «Савецкая Беларусь» і холад—вось яно агульнае ўражаньне ад памяшканьня.

У гэта памяшканьне сёньня павінны зьявіцца 248 выбаршчыкаў.

Дзень будні, сяляне падыходзяць па аднаму, не сьпяшаючыся.

Тут і моладзь, і паважныя старыкі, і вялікі лік жанчын.

Мясцовы «грамацей» запісвае кожнага зьявіўшагася на выбары, нешта вылічае і час ад часу паведамляе: 20 проц., 25 проц. Гэта лік зьявіўшыхся выбаршчыкаў у працэнтных адносінах да агульнага сьпісу.

Між тым у памяшканьні ідзе жывая гутарка сялян.

— Каб давалі абаранкі, хутчэй бы мусіць папрыходзілі,—разважае нейкая жанчына.

— Холадна! заўважвае стары дзядок.

— А ты палязай на печку!—радзіць яму моладзь.

— А ты што стаў тварам да вёскі?—крычаць старыя дзядзькі маладому хлапцу, які неяк няловка стаў.

— Ды тут, як ні станеш, дык будзе тварам да вёскі, бо навакол народ—адказвае той.

— 35 проц.—паведамляе„грамацей“.

І зноў чакаюць і зноў бяжыць гутарка.

Як слаўна, як чыста гавораць сяляне...

Вось дзе павучыцца тым, хто «не слыхал белорусского языка»...

Народ усё зьбіраецца і зьбіраецца...

Ёсьць і абражаныя: пратэставаў дзяк, чаму яму не даюць права голасу, пратэставаў і малады недарослы хлапчук.

— А ты пацярпі некалькі годзікаў—супакоілі яго сяляне...

Вось увайшла нейкая дама ў чырвонай шляпцы і адразу загаварыла парасейску.

Я так думаю, што гэта мясцовая настаўніца.

Ужо даўно прышоў на выбары,—як яго майсцовыя камсамольцы называюць,—тутэйшы бузацёр.

Гэтаму «бузацёру» гадоў 70,—гэта стары і надзвычайна сымпатычны яўрэй—хлебароб, усё «бузацёрства» якога ў тым, што ён любіць абавязкова выказацца і пры галасаваньні часам застацца пры «особом мнении»...

Уласьціва кажучы, калі запытацца аб гэтым «особом мнении» у Яхіла Крэмэра (так завуць „бузацёра“), дык гэтага „особого мнения“ ня будзе, але затое ўсе ведаюць, што ў Яхіла ёсьць свой асабісты погляд.

Гаворыць Яхіл выключна паяўрэйску і беларуску, іншых „общепонятных“ моваў ён ня ведае.

Ну, але я загутарыўся. а тым часам ужо пачаліся выбары прэзыдыуму сёньняшняга сходу.

У прэзыдыум абралі, акрамя прадстаўніка з раёну, чатырох сялян, сярод якіх былі адзін камсамолец, адна жанчына і «бузацёр» Яхіл.

Нарэшце пачалося і самае галоўнае: выбары ў сельсавет.

Выбраць трэба двух членаў і аднаго кандыдата.

Без «нажыму» спакойна сяляне высунулі 12 чалавек лепшых сялян вёскі для таго, каб з іх ліку абраць трох.

Пасьля сталага ўважлівага разважаньня над кожнай кандыдатурай пачыналася галасаваньне.

Першай па сьпіску абгаварвалася кандыдатура сакратара мясцовай камсамольскай ячэйкі Голубева Пятра.

— Адводаў няма?

— Няма! добры хлапец! трэба яго!

— Я хачу даць адвод.

— Кажыце!

Падняўся бацька Пётры.—Я даю

Рабочае і прафэсыянальнае жыцьцё.

Будуем рабочую мэдыцыну.

(Мазыр).

5-га студзеня ў памяшканьні клюбу імя Томскага адбылося адчыненае пасяджэньне страхавога камітэту, на якім была пастаўлена справаздача аб стане рабочай мэдыцыны; гэты сход выклікаў бясспрэчную зацікаўленасьць рабочых і служачых, але на жаль з прычыны цэлага шэрагу сходаў і пасяджэньняў, прызначаных у той жа самы дзень, сабралася не столькі членаў саюзу, колькі павінна было быць.

З справаздачы тав. Трацэўскага відаць было, што рабочая мэдыцына ў Мазыры за апошні год шпарка пайшла ўперад.

Да справаздачнага моманту ўжо зусім не слыхаць было нараканьня на мэдыцынскую дапамогу на даму, якая аказвалася раёнавым доктарам.

Падшуканы для гэтай мэты добры доктар, які здавальняе ўсе патрэбы застрахаваных.

Агульная колькасьць застрахаваных на акрузе на 1-га сьнежня 7814 чал. З прычыны невялікай колькасьці застрахаваных і адсутнасьці вялікай колькасьці прамысловых прадпрыёмстваў мы маем невялікі лекавы фонд.

За мінулы (26) год пералічана страхкасай у лекавы фонд 94089 р. 37 к.

З дасягненьняў, якія мы маем у пастаноўцы мэдыцынскай дапамогі для застрахаваных, трэба адзначыць набыцьцё і пуск рэнтгенаўскага габінэту, дзякуючы чаму ёсьць магчымасьць рабіць здымкі.

Укамплектавана акруговая больніца добрымі спэцыялістамі за ўсіх галінах мэдыцыны.

Ва ўсе раёнавыя цэнтры накіраваны дактары.

Маецца спэцыяльны доктар, выконваючы працу па наведваньню хворых уночы на выпадак экстранных вызаваў, узамен ранейшых дзяжурств дактароў.

Таварышы, якія выступалі ў спрэчках, адзначалі, што ў працы аддзелу рабочай мэдыцыны маюцца бясспрэчныя дасягненьні, але разам з тым неабходна зжыць дэфэкты, якія маюцца.

Гаварылі аб ненармальнасьці вызначаных гадзін прыёму ў раёавых больніцах, дзякуючы чаму застрахаваныя рабочыя і служачыя пасьля працы ня могуць папасьці на прыём і ім прыходзіцца траціць рабочы час (удзень), бо прыём у больніцах устаноўлен да 4-х гадз. дню.

Гаварылі аб неабходнасьці захаваньня колькасьці ложак у сухотным дыспансэры, неабходнасьці пабудовы дачы ў Мазырскай акрузе.

Наогул неабходна адзначыць, што ў выніку досыць правільнага кіраўніцтва з боку акрстрахкасы і адпаведных органаў, справа пастаноўкі мэдыцынскай дапамогі застрахаваным у Мазырскай акрузе пастаўлена на адпаведную вышыню і зробленыя ўказаньні на данным адчыненым пасяджэньні павінны зьявіцца асновай далейшага ўмацненьня гэтай справы.

І. Куняўскі.

Праца саюзу сел.-гасп. і лясных рабочых.

(Барысаўшчына).

Барысаўскі саюз сельска-гаспадарчых і лясных рабочых налічвае ў сучасны момант 2 257 сяброў. У працягу 9 месяцаў колькасьць сяброў саюзу павялічылася на 625 чалавек, альбо 38,2 проц. Узрост ішоў галоўным чынам за лік адзіночак батракоў (220 чалав.) і рабочых саматужнае вытворчасьці. Асноўнымі групамі ў саюзе зьяўляюцца: рабочыя савецкіх гаспадарак—167 чалавек, лясной варты—649 чалав., батракоў адзіночак—318 чал., рабочых саматужнае прамысловасьці – 301 чал., лесарубаў—246 чал. і іншых—576 чал., з гэтага ліку беспрацоўных—167. Наогул, саюзам абслугоўваецца ў межах акругі 10.790 чалавек.

Адным з галоўным момантаў у працы саюзу за мінулы час было выяўленьне батракоў і заключэньне калектыўных умоў. Трэба адзначыць, што ў гэтай галіне маюцца значныя дасягненьні; усяго па акрузе выяўлена да гэтага часу 2.362 батракі і на ўсіх іх заключаны ўмовы.

Значна ўмацаваўся нізавы прафэсыянальны апарат. У параўнаньні з мінулым годам, нізавая сетка пашырылася на 11 саюзных ячэек, што складае 28 проц. У сувязі з гэтым павялічыўся прафактыў, які зараз складае 335 чалавек, у гэтым ліку значная колькасьць жанчын. З мэтай падрыхтоўкі актыву акруговым аддзяленьнем праведзены міжраёнавыя дзесяцідзёнавыя курсы на 32 чалавекі, якія далі досыць добрыя вынікі.

У гэтым годзе шырока разгорнута праца па ліквідацыі няпісьменнасьці сярод батрацтва. Закуплена вялікая колькасьць лемантароў, арганізавана каля 30 лікпунктаў. Ліквідацыя няпісьменнасьці праводзіцца на беларускай мове.

Поруч з адзначанымі дасягненьнямі ў працы саюзу маюцца і недахопы, галоўнымі з якіх зьяўляюцца: усё яшчэ недастатачны ахват саюзам батракоў адзіночак, у прыватнасьці, пастухоў; аслабленьне грашовага становішча саюзу, у зьвязку з вялікім недаборам сяброўскіх узносаў і паступленьняў у фонд працы на вёсцы; неразгорнута праца вытворчых камісій і ня ўцягнута ў іх асноўная маса сяброў саюзу; слаба працуюць РКК і рэвізійныя камісіі.

Акругком КП(б)Б заслухаў даклад фракцыі аб становішчы саюзу, даў адпаведныя дырэктывы сябрам партыі, якія працуюць у саюзе, аб зьнішчэньні вышэй паказаных недахопаў.

Норым.

Хуліганства — вораг вытворчасьці.

(Зав. „Камінтэрн“, Нова-Барысаў).

Хуліганства на нашым лесапільным заводзе «Камінтэрн» ня спыняецца. Тыдзень таму назад засудзілі на год за хуліганства станковага 2-га лесапільнага аддзяленьня Патроўскага, а зараз ідзе пад суд падстанковы фанэрнага аддзяленьня Салдыкон, які напіўшыся пабіў міліцыянэра, камандзіра і яшчэ кагосьці. Хуліганства абхапіла нават частку больш кваліфікаваных рабочых.

У канторы павялічваецца лік рабочых, у якіх вылічваюць за аліменты, штрафы за хуліганства і г. д.

Трэба адзначыць упадак прафсаюзнай і працоўнай дысцыпліны на заводзе. Напрыклад, ёсьць выпадкі механічнага выбыцьця з саюзу за няўплату членскіх узносаў, зьяўленьне ў п'яным выглядзе на працу і нават на сходку. Напр., у сьнежні рабочы Камянецкі не даваў гаварыць, сварыўся, пускаў у ход «мат» і г. д.

Ня спыняюцца таксама на заводзе і крадзяжы. Завкому трэба наладзіць выхаваўчую і культурную працу, а таксама правесьці паказальны суд над рабочымі—зладзеямі і хуліганамі, якім няма месца ў рабочай сям'і.

А. К.

Паперка вінавата...

У межах Беларусі ўжо больш году вяло загатоўку пушніны і іншых відаў сырцу маскоўскае акцыянернае т-ва «Сырье».

Як установа цэнтральная, ну і салідная, яна «Сырье» не хацела лічыцца з устаноўленымі для Беларусі сіндыцыраванымі цэнамі на пушніну і зрабіла распараджэньне: «купляйце, братцы, зьвяркоў абавязкова, мы, бач, масквічы, плаціце, колькі просяць, для нас Белнаркамгандаль і канвэнцыённае бюро ня існуе.

І расьсяяліся па ўсіх кутках Беларусі агенты «Сырье», нагналіся за «зьвяркамі»...

І пайшла пацеха сярод прыватных гандляроў, павысілі цану на 100 проц. і замест 60 к. плацілі за вавёрку па 1 р. 10 к., замест 13 р. за лісу плацілі 20 р.

Занепакоіліся загатаўцы Беларусі, паднялі шум—«уся пушніна вывозіцца з Беларусі, спасайся, хто можа» і, гледзячы на «Сырье», пачалі і Дзяржгандаль Беларусі, і кааперацыя і саюз паляўнічых паступова павышаць цану і пайшла вакханалія цэн, пайшло выпярэдзіцтва: «хто больш»...

Але рэкорд пабіла усё-ж такі «Сырье» і пашырыла свае загатоўкі яшчэ больш, бо ў паветры запахла «эвакуацыяй» з Беларусі „Сырье“.

Саюзны Наркамгандаль, даведаўшыся, як відаць аб праделках «Сырье» рашыў у мэтах заспакаеньня беларускіх загатовак забраць з Беларусі «Сырье» і ў сапраўднасьці 6 сьнежня калегія Наркамгандлю СССР пастанавіла забараніць акц. т-ву «Сырье» рабіць загатоўку сырцу пушніны і інш. на тэрыторыі Беларусі.

Здаецца, што ўсё добра... Але, не, абмыляйцеся «Сырье» яшчэ больш інтэнсыўна вядзе загатоўку і вывозіць з Беларусі пушніну.

У чым справа.

Вельмі проста: Наркамгандаль БССР маўчыць і пастанову калегіі не паведамляе... Загатаўцы Беларусі непакояцца, патрабуюць адкліканьня «Сырье», а апошнае „слухае ды есьць“, бо паперкі аб пастанове калегіі з Наркамгандлю Беларусі яшчэ няма...

І толькі 15 студзеня 1927 г. Дзяржгандаль Беларусі атрымлівае з Наркамгандлю БССР, што згодна пастанову калегіі Наркамгандлю СССР—т-ву „Сырье“ забараняецца рабіць загатоўку ў межах Беларусі...

Дзякую і за гэта... Ва ўсім, як відаць вінавата, праклятая паперка....

З-за гэтай паперкі пушны рынак, паміж намі, застаецца ў Беларусі дэзарганізаваным, ажыятаж створан і... „зьвяркі“ Беларусі паляцелі ў далёкія краіны...

Ларчык проста адчыняўся, бо калі пастанова Наркамгандлю СССР ад 6-XII—26 г. была-б Наркамгандлем БССР зараз-жа перададзена, ды «Сырье» пайшоў-бы на 6 надзель раней, і вывозячыя арганізацыі Беларусі маглі загатовіць пушніны больш і да гэтага па зьніжаных цэнах, а „Сырьё“ скарысталася «гібкостью» апарату Наркамгандлю (выбачце мне за гэтыя словы) і захапіла ў Беларусі значную колькасьць пушніны, і да гэтага пакінула пасьля сябе вельмі непрыемную спадчыну...

Хто вінаваты: Наркамгандаль СССР, або Наркамгандаль БССР, судзіць не нам, аб гэтым няхай судзяць другія...

Леўсі.

адвод сыну таму, што вельмі-ж ён заняты, а яму трэба вучыцца...

— Ну дык хаця-ж кандыдатам яго, бо вельмі добры хлапец—просіць грамада.

Другая кандыдатура: Багалюбаў, настаўнік.

— Адводы ёсьць?

— Ёсьць!

Слова бярэ сялянка.

— Што-ж за яго галасаваць, калі мы нават яго і ня ведаем... Неактыўны ён, ну, значыць, нам і не патрэбны гэтакі.

І слова сялянкі зрабіла сваю справу: у часе галасаваньня настаўнік атрымаў за 4—галасы, супроць 18 галасоў, рэшта бяз слоў устрымалася. Толькі адзін дзядзька пасьля агалашэньня вынікаў галасаваньня з усьмешкаю заўважыў:

— Значыць, аднагалосна!..

І гэтак спакойна, актыўна і ўважліва абгаварвалася кожная кандыдатура.

У выніку галасаваньня прадстаўнікамі савецкай улады ў Альбрэхтаўскім сельсавеце былі:

1. Зянькоў.

2. Ціханенка.

Сталыя сяляне—перадавікі. А кандыдатам да іх пад словы сялян: «на вёсцы няма лепшага хлапца. Разьбірацельны», ня гледзячы на адводы бацькі, прайшоў Пётра Голубеў.

Пасьля выбараў зачыталі наказ.

Ня гледзячы на некаторую цяжкаватасьць наказу Полацкага акрвыканкому, дзякуючы «нагрузке» гэткіх слоў, як «індустрыялізацыя, сацыялізм, павышэньне таварнасьці» ды інш, наказ абгаварваўся на, дзіва актыўна.

Галоўная ўвага звярачваецца сялянамі на лясныя справы.

— Чаму, скардзіліся сяляне,—лясьніцтва самыя лепшыя дровы бярэ для сябе, ды й прадае іх, а нам невядома як і куды ехаць за дровамі...

Адказаць на запытаньні сялян належаў было лясьнік, але Якія правільна заўважыў:

— Дзе лясьнічы, які радам жыве, чаму адказваць за яго трэба лясьнікам?

Лясьнік зьдзівіўся лёгіцы слоў Яхіла і змоўк. Скардзіліся сялянкі на настаўнікаў, за тое, што, ня гледзячы на тое, што ў школе ёсьць дровы, дзеці мерзнуць, а таксама за тое, што настаўнікі няддбайна адносяцца да справы, што выяўлялася ў тым, што яны часам ралі дзецям:

— Калі заўтра будзе мароз, ня прыходзьце вучыцца!—Позна запягеўуся сход. Ужо саўсім цёмна, але і пры сьвеце лямпы сяляне не палідаюць абгаварваць наказ.

Нарэшце, позна ўвечары наказ ставіцца на галасаваньне.

— Хто за?

Уздымаюцца рашуча і хутка рукі.

— Хто супроць?

Няма!

Я застаюся з асабістым поглядам!—голасна заўважывае Яхіл.

— Ёсьць яшчэ прапановы? пытаецца старшыня сходу.

— Прапаную сьпець беларускую марсэльезу—прапануе сівенькі, як і ваша марсэльеза, дзядок.

— Чаму вы засталіся «з асабістым поглядам»? пытаюся я ў Яхіла.

— Каб стараліся яшчэ лепей працаваць—адказвае Яхіл, здаволены сваім дыплёматычным ходам.

Полаччына.

ПАДАРОЖНЫ.

Сучаснае становішча малочнай кааперацыі БССР.

Малочная кааперацыя стала разьвівацца ў нас толькі пасьля рэвалюцыі. Да вайны толькі ў Віцебскай губ. было некалькі дзесяткаў грамадзкіх маслабойных заводаў, якія выпрацоўвалі масла і сыр у досыць нязначным ліку і ніякага ўплыву на цэны рынку не рабілі. Вайна і рэвалюцыя спынілі на некаторы час разьвіцьцё і гэтых слабых зачаткаў малочнай кааперацыі і толькі ў 1923 г., калі с.-г. кааперацыя ўзмацнела, малочная справа хутка стала расьці, што і відаць з наступнай табліцы:

	На 1-I 24 г.	На 1-X 24 г.	На 1-X 25 г.	На 1-VII 26 г.
Было малочн., маслабойн. і сыраварных арцеляў	14	29	49	65
У %% да ўсіх с.-гасп. аб'яднаньняў	1,9	3,4	5,4	7,0

Прыведзеныя лічбы яскрава сьведчаць аб няўхільным узросьце малочнай кааперацыі і аб уздыме яе ўдзельнай вагі з 1,9 да 7 пр. усяе лічбы с.-г. кааператываў.

Найбольш шпарка разьвіваецца малочная кааперацыя ў акругах:

Віцебскай, Менскай, Магілеўскай, Слуцкай і Бабруйскай, слабей у Барысаўскай, Полацкай, Калінінскай і Аршанскай.

Каапэраваньне сялянскіх гаспадарак для збыту і перапрацоўкі мал ка ідзе такім-жа хуткім тэмпам, аб чым сьведчаць наступныя данныя:

	Было сяброў.			
	На 1-I 1924 г.	На 1-X 1924 г.	На 1 X 1925 г.	На 1-VII 1926 г.
Мал., масл., сырн. арцелі	619	958	2047	3077
Іншыя віды спэц. каап.	5292	8988	11530	12306

Такім чынам, мы бачым, што ўзрост сяброў малочнай кааперацыі абганяе ўзрост сяброў інш. спэцыяльных арганізацый і самыя мал. арганізацыі ўзбуйняюцца.

На 1 ліпеня 26 г. было каапэравана каля малочнай вытворчасьці да 1,2 проц. сялянскіх гаспадарак, маючых 1,4 проц. агульнай лічбы кароў. Трэба прызнаць, што процант каапэраваных с.-гаспадарак яшчэ нязначны, што, аднак, зусім зразумела, бо справа гэта ў нас толькі пачынаецца.

Калі мы зьвернем ўвагу на склад сяброў малочных аб'яднаньняў па іх заможнасьці (па кароўнасьці гаспадаркі), то заўважым наступнае:

	Без кароў.	Маючых кароў. 1 гал.	2 гал.	3 гал.	4 і больш.	Усяго.
Каапэр. нас.	—	17,5	50,7	21,4	10,4	100
Уся насельн.	5,1	45,1	37,1	9,7	3,0	100
Каэфіцыэнт удзелу	0,0	0,38	1,36	2,20	3,46	—

З гэтай табліцы відаць, што галоўная маса гаспадарак у малочнай кааперацыі складаецца з серадняцкіх са значным процантам заможных. Удзел аднакароўнікаў слабы.

У значнай часьці збыт сялянствам малочных прадуктаў носіць неарганізаваны характар.

Па дзэных ЦСУ Беларусі сялянствам вывезена ў 1924-25 г. на рынак наступная колькасьць малочных прадуктаў:

№№ груп.	Гаспадаркі.	Продана малочн. прад. у руб.	У %% к суме усіх продаж.
II гр.	Да 2 дзес.	1,79	2,74
III „	Ад 2 да 4 дз.	8,86	9,61
IV „	Ад 4 да 6 дз.	11,96	9,10
V „	Ад 6 да 8 дз.	25,91	11,56
VI „	Ад 8 да 16 дз.	23,98	8,67
	Биз розьніцы груп.	11,12	9,15

Галоўнымі прадаўцамі малочных прадуктаў, як мы бачым, зьяўляюцца буйныя сялянскія гаспадаркі, якія, як ужо мы казалі, найбольш каапэраваны.

Удзельная вага кааперацыйнага збыту малочных прадуктаў яшчэ нязначная, але за год яна ўзрасла з 2,7 проц. да 3,7.

Што-ж нам рабіць, каб палепшыць становішча нашай малочнай кааперацыйнай прамысловасьці.

Сярод розных мерапрыёмстваў, якія патрэбны ў гэтай справе, галоўнымі зьяўляюцца вось якія:

Трэба разьвіваць малочную кааперацыю ў тых раёнах, якія найбольш выявілі сябе ў гэтым сэнсе.

Трэба абсталяваць заводы ўсім патрэбным тэхнічным інвэнтаром і добрымі склапамі для выпрацаваных прадуктаў.

Трэба знайсьці добрых майстроў сыравараў і масларобаў, якіх у нас амаль зусім няма.

Трэба адчыніць спэцыяльную школу па малочнай справе, а пакуль што—хоць бы курсы.

Ц. Т.

Вывучайце народную творчасьць і мову.

З 1-га лістапада прошлага 1926 г. у Інбелкульце пачала сваю дзейнасьць новая камісія аддзелу мовы і літаратуры - фальклёрна дыялекталёгічная, якая мае сваёй мэтай зьбіраньне і вывучэньне творчасьці беларускага народу, а таксама яго мовы, як аднаго з прадуктаў яго духоўнай культуры.

У данны момант камісія занята разборам і распрацоўкай раней сабраных матар'ялаў. З іх па колькасьці і якасьці выдзяляюцца песьні, казкі, загадкі і г. д., прысланыя Васілём Кавалёвым з Аршанскай акругі, А. Пятровым—з Бабруйскай акругі, Емяльянавым і Касьцюкевічам з Барысаўскай акругі, Гурковым і М...чам з Віцебскай акругі, тав. Шашалевічам і вучнямі 1-й Хоцімскай сямёхгодкі—з Калінінскай акругі, А. Галадкоўскім—з Магілёўскай акр, М. Кеўлясскім—з Мазырскай акр., Ю. Лычкоўскім—з Менскай акр., Ю. Цістам—з Полацкай акр. А. Сарокам—з Слуцкай акр. і С. Сядаценкам—з Гомельшчыны.

Выказваючы падзяку ўсім зьбіральнікам,[1] камісія спадзяецца, што яны ня спыняць і далей сваю працу, вельмі карысную для адраджэньня беларускай культуры. Яна дасьць магчымасьць сабраць усё багацьце народнай паэзіі, якое захоўваецца ў глухіх кутках Беларусі. Толькі для большай вартасьці сваёй працы зьбіральнікі павінны зьвярнуць большую ўвагу на запісваньне народнай творчасьці з асаблівасьцямі мясцовых гутарак. Між іншым камісія рыхтуе да друку дыялекталёгічную праграму, якая дапаможа лепш арыентавацца ў гэтай справе. Акрамя таго, паводле гэтай праграмы можна будзе і зусім незалежна ад зьбіраньня фальклёру запісваць асаблівасьці дыялектаў. І гэта справа мае вельмі вялікае значэньне, бо яна дае магчымасьць высьветліць канчаткова граніцы моваў. У сваёй прамове на ўрачыстым сьвяткаваньні 200 годзьдзя Расейскай Акадэміі Навук тав. Луначарскі, гаворачы аб хаўрусе паміж савецкай уладай і навукай, успомніў, як ураду РСФСР даводзілася ўвесь час звяртацца да Акадэміі за парадай пры вызначэньні граніц нацыянальных аўтаномных і саюзных рэспублік.

Дзеля таго, што зьбіральнікі асаблівасьцяй павінны і звяртаць ўвагу на адхіленьні мясцовага вымаўленьня ад літаратурнай мовы, гэта справа можа быць карыснай настаўнікам і іх памочнікам—вучням яшчэ і з таго боку, што яна прымусіць іх зьвярнуць пільную ўвагу на гэтак званую орфоэпію. Ёсьць шмат асьвечаных расейцаў, незнаёмых з мовазнаўствам, якія ня ведаюць, што яны гавораць ня жызнь, а жысь.

Старшыня фалькл.-дыялекталёгічнай камісіі П. Бузук.

[1] Поўны іх сьпіс будзе надрукованы ў „Нашым Краі“.

Школа імя „Кастрычнікавай рэвалюцыі“.

(Расьнянскі р., Калінінічына).

Яшчэ ў 1914 годзе ў в. Каменцы, Расьнянскага раёну распачалася пабудоўка 2 камплектнай школы.

Вялікі будынак 38 на 17 аршын з прычыны пачаўшайся вайны быў закінут.

Час рабіў сваё, будынак старэў, з кожным годам псаваўся і яшчэ праз 2-3 г. ад яго засталіся б адны ўспаміны.

Раней узяцца за працу па заканчэньню будаваньня школы было немагчыма.

Да раёнаваньня шмат каму з працаўнікоў валвыканкому было куды карысьней будаваць рукамі сялян уласныя дамы (найбольш „актыўна“ пабудавалі), чымся клапаціцца аб школе.

Сялянства ад валасных «кіраўнікоў» нікол ня мела ніякага паказаньня і школьны будынак, ня маючы ніякага нагляду, чакаў лепшых дзён.

Дні сталай працы пачаліся толькі пасьля раёнаваньня.

Шмат працы прышлося затраціць райвыканкому, а асабліва раённаму аддзелу народнай асьветы, каб закончыць гэту школу.

У каштарыс 1925-26 г. на дабудоўку Каменскай школы, райвыканком уключыў 2500 руб., трэ' было больш 3000 руб., але і ад гэтых 2500 руб. акруговая бюджэтная камісія заставіла толькі 1000 руб.

Патрэбна была дапамога сялянства, частка якога сьвядома імкнулася дабудаваць сваім дзецям школу і толькі нязначная цёмная частка не жадала аказваць ніякай дапамогі.

Больш 10 разоў прадстаўніку райвыканкому патрэбна было выяжджаць і склікаць агульныя сходы сялян вёскі Каменкі і дамагацца аднагалоснай пастановы сходу аб удзеле сялянства ў працы па заканчэньню школы.

Практычная праца пачалася зімой 1926 г. Сіламі сялян быў высечан лесаматар'ял і падвезен на месца пабудоўкі. На сродкі РВК загатаваны дошкі і інш. Летам сялянства перавезла больш 10.000 цэглы на падмурэўку, заключылі дагавор з падрадчыкам, распачалі працу, але...

Шмат давялося райвыканкому „вымагацца і з акрана і АВК за дадатковыя сродкі, бо па райбюджэту не засталося ні капейкі.

Неабходныя сродкі акрвыканкомам адпушчаны.

Заканчэньне школы крыху зацягнулася прышлося заняткі распачынаць у наёмнай хаце.

25 сьнежня 1926 г. прэзыдыум РВК выехаў у в. Каменку на пашыраны пленум, да якога і прысутнічаў адчыненьне новапабудаванай 2 камплектнай школы.

Удзельнікі пленуму і прысутныя сяляне сваю школу ўхвалілі назваць імем «Кастрычнікавай рэвалюцыі».

Весновы.

АГРАРНАЕ ПЫТАНЬНЕ НА ЗАХАДЗЕ.

(Публічная лекцыя праф. Перцава ў БДУ).

На Захадзе сустракаюцца наступныя формы землякарыстаньня і земляўладаньня:

1) рэнтнае, калі ўласьнік зямлі не вядзе на ёй гаспадарку, а здае яе ў арэнду фэрмэрам. Гэта форма землякарыстаньня тыпова для Англіі, дзе больш паловы ўсяе зямлі належыць памешчыкам.

2) Уласьнік сам, або праз упраўляючых вядзе гаспадарку на сваёй зямлі. Тыпова для Усходняй Прусіі, дзе блізка палова зямлі належыць памешчыкам.

3) Буйная фэрмэрская гаспадарка. Прыбытак дае капітал, укладзены ў зямлю (Англія).

4) Буйная сялянская гаспадарка. Яе часам цяжка адрозьніць ад памешчыцкай гаспадаркі. Ва ўсякім разе, калі сам гаспадар бярэ ўдзел у гаспадарцы сваёю фізычнаю працаю, дык гэта—сялянская гаспадарка. Калі сам не працуе—памешчыцкая.

5) Серадняцкая сялянская гаспадарка. Норма зямлі бывае рознаю. Адрозьніваецца ад дробнае гаспадаркі тым, што можа існаваць без пабочных промыслаў.

6) Дробная сялянская гаспадарка ня можа існаваць самастойна без дадатковага заробку на старане.

7) Парцэлярнае землякарыстаньне—карлікавы надзел (каля 0,5 гэкт.), на якім разводзяцца гароды. Палявая гаспадарка не вядзецца. Гаспадары „парцэлы“ (карлікавага надзелу) наймаюцца на працу да памешчыкаў.

Гэтым формам земляўладаньня і землякарыстаньня адпавядаюць пэўныя групы жыхарства. Восьмую групу складаюць „сельска-гаспадарчыя рабочыя.

Як бачым, сацыяльная структура сельскага жыхарства вельмі складаная.

Восем памянёных груп сельскага жыхарства, займаючы рознае эканамічнае становішча, маюць розныя палітычныя імкненьні. Аднак, розьніца між сумежнымі групамі вельмі малая, сумежныя групы зьліваюцца.

Мацнейшы рэвалюцыйны рух быў там, дзе былі вастрэйшыя супярэчнасьці між групамі. У зьвязку з гэтым стаіць і аграрная рэформа.

У часе вайны ў Англіі і Францыі аграрнай рэформы ня было, бо тут ня было вострых супярэчнасьцяй між групамі сельскага жыхарства. У Нямеччыне, Аўстрыі і Вэнгрыі праведзена зусім нязначная рэформа. У Нямеччыне ўрад прапанаваў памешчыкам аддаць трэціну зямлі дзяржаве за выплату па рынчавай цане. Але дзяржаве перададзена была толькі адна сотая частка памешчыцкае зямлі (Усход. Прусія). У Аўстрыі—сялянам выдавалася толькі пазыка на пакупку зямлі. Таксама і ў Вэнгрыі, дзе дзяржаве надавалася пераважнае права куляць ад памешчыкаў зямлю для перапродажу сялянам. Такім парадкам, фактычна тут ня было аграрнай рэформы.

У Румыніі праведзена больш значная рэформа. Ад памешчыкаў адабрана сем восьмых зямлі (з 3,5 міл. гэктараў) і перададзена сялянам, але за вялікія выкупы. Таму ў Румыніі сяляне ўвесь час ахоплены рэвалюцыйным рухам. Сяляне дамагаюцца адмены выкупаў. Памешчыкам пакінута па 100 гэкт. зямлі.

У Юга-Славіі ў самы разгар рэвалюцыйнага руху была праведзена даволі радыкальная рэформа. Зямля адбіралася без выкупу, сплаціць-жа трэба было за будоўлю і мэліарацыйную працу, праведзеную памешчыкам. Але, як сьціхаў рэвалюцыйны рух, сялянам прышлося плаціць і за зямлю. Між іншым, у частцы Юга-Славіі—Босьніі і Герцагавіне—да самае рэвалюцыі існавала напоўзахаванае прыгоннае права, пасьля скасаванае.

У Баўгарыі ў 1923 г. быў выдадзен закон, які забараняў мець больш 25 гэктараў зямлі ці 40 гэкт. лесу і пашы. Аднак, і раней у Баўгарыі ня было буйнага земляўладаньня, таму сяляне атрымалі мала зямлі.

У Польшчы аграрная рэформа праведзена найгорш. Памешчыкі мелі 40-50 проц. усяе зямлі. Згодна закону 1923 г., памешчыкам заставалася па 180 гэкт. зямлі. Аднак, для культурных і моцна разбураных гаспадарак норма павялічвалася да 400 гэкт. У выніку—зямельная рэформа не праведзена і зямельныя адносіны мала чым зьмяніліся.

Агульная тэндэнцыя ў зямельным пытаньні—драбленьне земляўладаньня. Паўстае пытаньне: што карысьней—дробная ці буйная гаспадарка? Бясспрэчна, буйная гаспадарка мае больш магчымасьцяй для палепшаньня тэхнікі, рацыяналізацыі і дае эканомію ў працоўнай сіле. Аднак, нельга вырашаць гэта пытаньне ўсюды аднолькава.

Для палепшаньня тэхнікі і рацыяналізацыі дробнае гаспадаркі таксама ёсьць шлях. Гэта кааперацыя. Часам нявыгодна і эканамізацыя працоўнае сілы, што зьвязана з буйнаю гаспадаркаю, бо павялічвае беспрацоўе. Для буйнай гаспадаркі патрэбна менш жывёлы, аднак, адсутнасьць мінэральных угнаеньняў ва ўсёй Эўропе не дазваляе зьменшыць колькасьць жывёлы.

А-ч.

ДАЛЕЙШЫЯ ШЛЯХІ ТЭАТРУ І КІНО.

(Лекцыя тав Рашаля ў Доме Асьветы).

16-га сьнежня ў Доме Асьветы прачытаў лекцыю аб далейшых шляхох тэатру і кіно член дзяржаўнае навуковае рады Наркамасьветы РСФСР і рэжысэр Белдзяржкіно тав. Рашаль.

Што такое тэатр? Да гэтага часу ня існуе ў навуцы дакладнага вызначэньня сутнасьці тэатру, але ў галоўных рысах можна сказаць, што тэатр пераносіць на сцэну ўкоўныя элемэнты жыцьця. Сам па сабе тэатр ня ёсьць нешта штучнае, выдуманае для забавы чалавека.

Не. Па сваёй прыродзе чалавек зьяўляецца акцёрам, ён імкнецца ўтварыць такія відовішчы, каб прыняць у іх асабовую ролю. Нават у самыя старажытныя часы, у Грэцыі, Сірыі, Эгіпце—тэатральны, масавы элемэнт уносіцца ў абрады рэлігіі, калі ў сьвят аваньнях у чэсьць памершага, а потым уваскросшага Азірыса, прымаў удзел вялікі натоўп народу. Нават цяпер—у сьвяткаваньнях каляд з прадстаўленьнем валхвоў, сёмухі з яе ўбраньнем зелены, яўрэйскія «кучкі», (сукэс), калі набожны яўрэй робіць на двары „кучкі“ і прадстаўляе сабе, што ён вандруе дзесьці ў пустыні,—ці ня ёсьць усё гэта ўдзел масы ў тэатральных відовішчах.

У такім масавым народным выглядзе тэатр дайшоў да 18-га стагодзьдзя, калі тэатр захапіла ў свае рукі арыстакратыя і адгарадзіла яго ад народу высокай сьцяной акадэмізму. Толькі ў раманскіх краінах: Францыі, Італіі Гішпаніі тэатр захаваўся масавым, калі глядач, у часе ігры акцёраў, падмівае, рухае нагамі, адным словам, прымае непасрэдны ўдзел у ігры на сцэне.

Пасьля рэвалюцыі і ў нас пачаўся ўтварэнца масавы народны тэатр; паяўляецца Мэйерхольд, які пачаў уводзіць у свае спэктаклі нешта кале тоўпы, руховае, накшталт масы, ён павёў барацьбу ў тэатры з індывідуалізмам, з інтэлігенцкім хліпаньнем і млявасьцю.

Стары тэатр застанецца для эстэтаў, для арыстакратаў, а сапраўдны тэатр павінен стаць масавым, народным, руховым, жвавым адбіткам сапраўднага жыцьця.

У кіно публіка ўжо ня можа прымаць удзел хаця-ж бы пачуцьцём, у ігры на сцэне; публіка ня можа задаволіць тут свае тэатральныя інстынкты. Але кіно каштоўна тым, што яно портатыўна, хутка і лёгка прасоўвае відовішчы ў самыя глухія куткі зямной кулі, яно зьвязвае з культурным жыцьцём нашу вёску, куды тэатр ня можа папасьці, кіно прывучае гледача мысьліць арганізавана і ўтварае сімфонію відовішча.

Пасьля лекцыі выступалі т. т. Літвінаў (рэжысэр яўрэйскага тэатру), Дзяжэвіч і інш., якія рабілі спробу даказаць, што кіно гэта „задні двор“ (Літвінаў) тэатру, што кіно выкрала ў е элемэнты тэатру, але па сутнасьці прамоўцы нічога не сказалі новага.

Наогул-жа лекцыя была вельмі цікавай і жывой.

К. І

ХРОНІКА.

Зацьверджан сцэнарый фільму „Гірш Лекерт“.

Вышэйшая мастацкая рада пры НК Асьветы БССР зацьвердзіла сцэнарый для фільма „Гірш Лекерт“. Гэты (сцэнарый) укладалі наступныя асобы: Г. Рашаль, Н. Зархі і Строеў.

Школы ліквідацыі няпісьменнасьці для літоўцаў.

Літоўскае бюро НК Асьветы БССР сёлета арганізавала для літоўцаў, якія жывуць на Беларусі, 4 школы па ліквідацыі няпісьменнасьці. Школы поўнасьцю забясьпечаны патрэбнай літаратурай.

Адна хата-чытальня на 9.820 чалавек.

Зараз на БССР існуе 366 хат-чытальняў і 635 чырвоных куткоў. У сярэднім адна хата-чытальня прыходзіцца на 9.820 чалавек.

Удзел Беларусі ў Бакінскім кірмашы.

„Белнэйторг“ распачаў падрыхтоўку да ўдзелу ў Бакінскім кірмашы.

На кірмаш пасылаецца прадукцыя беларускай прамысловасьці, галоўным чынам шкло.

С.-г. машыны з Нямеччыны.

„ОРТ“ атрымала з Нямеччыны партыю с.-г. машын. Гэтыя машыны па льготнай цане будуць адпускацца яўрэйскім с.-г. калёніям.

Усебеларускі зьезд рабочых папяровай прамысловасьці.

На 1-га лютага ў Менску склікаецца 3-ці ўсебеларускі зьезд рабочых, занятых у папяровай прамысловасьці. На зьезьдзе будуць прысутнічаць таксама дэлегаты папяровых ф-к, якія знаходзяцца ў Гомельшчыне.

Усяго ў працы зьезду будзе ўдзельнічаць каля 50 дэлегатаў.

«Савпартшкола па радыё».

Менская шырока-вяшчальная станцыя з 25-га студзеня г. г. пачынае перадаваць першую „савпартшколу па радыё“.

Усяго ў працягу некалькіх месяцаў будзе прачытаны поўны курс савпартшколы для радыё-прыслухаўчы.

Чытаць лекцыі ў „савпартшколе па радыё“ запрашаюцца лепшыя лектарскія сілы г. Менску.

Павышаецца самадзейнасьць работніц і сялянак.

Пры дапамозе жан'аддзелаў на БССР за апошні год арганізавана для работніц і сялянак звыш 400 гурткоў кройкі і шыцьця. Гэтыя гурткі вельмі добра наладзілі сваю працу і карыстаюцца моцным аўтарытэтам сярод жанчын.

Гурткі ахопліваюць звыш 2500 чалавек.

Праца цэнтральнага савету сацыяльнай дапамогі.

За год свайго існаваньня цэнтральны савет сацыяльнай дапамогі значна пашырыў сваю працу. За гэты час савет [illegible] дапамогу 1100 жанчынам. Для беспрацоўных жанчын савет арганізаваў шэраг ясьляў і розных майстэрняў.

Савет аказвае дарэмную юрыдычную дапамогу жанчынам.

Ахова працы на прадпрыемствах.

За апошнія 3 месяцы 1926 году аддзел аховы працы пры НК Працы Беларусі разгледзіў 74 праэкты пабудовы і пераабсталяваньня розных фабрык і заводаў у БССР. Пры разглядзе праэктаў уносяцца адпаведныя карэктывы ў сэнсе палепшаньня аховы працы.

Рэарганізацыя працкалектываў.

НК Працы разам з ЦСПСБ прынцыпова вырашылі пытаньне аб рэарганізацыі дробных працкалектываў у раёнах і гарадох у саматужна-прамысловыя і працоўныя арцелі.

Тэлефонная сувязь.

У хуткім часе на Менскай тэлефоннай станцыі ўстанаўліваецца шэраг новых перагаворных пунктаў: Менск-Кіеў, Менск-Харкаў, Менск-Растоў і Менск-Ніжні Ноўгарад.

Новыя майстэрні для беспрытульных.

ЦК дапамогі дзецям уключыў у 3-хгадовы плян па барацьбе з беспрытульнасьцю дзьве новыя практычныя вучэбныя майстэрні для беспрытульных дзяцей. Майстэрні ахопяць звыш 200 чалавек.

СУД.

Ноччу 23 сакавіка.

(Вярхоўны суд.)

Да гр-на Рабенка Арцёма, жыхара вёскі Бяроваўка (Віцебскай акр.), у 12 гадзін ночы два бандыты—Фёдараў і Савасьцьянаў—увайшлі з абрэзамі ў руках у хату, запалілі лямпу і, павязаўшы ўсю сям'ю, пачалі рабіць сваю агідную справу.

Б'ючы павязаных, у тым ліку і 4-хгадовую дачку Рабенкі, бандыты пыталіся ў іх, дзе золата і грошы.

Усё, што было, Рабенкі сказалі, дзе ляжыць, але бандытаў гэта не задавальняла.

Васілёў з дачкою бандыты ўкінулі ў склеп і зачынілі дзьверы.

Арцёма Рабенку білі датуль, пакуль ён ад пабояў, пад рукамі бандытаў, намёр.

Узяўшы 2 рублі грошай, залатую цэпку, сала з дзежкай, шубы, бялізну і, запрогшы Рабенкавага каня ў сані, бандыты паехалі да сваіх „хаўрусьнікаў“ хавацца, але разам з імі былі затрыманы.

Віцебскі акруговы суд прызнаў Фёдарава і Савасьцьянава вінаватымі ў злосным грабяжы (2-я частка 184 арт. Крым. Кодэксу) і прыгаварыў іх да расстрэлу. „Хаўрусьнікаў“—Ядоўку і Гаўрыленка—суд прыгаварыў да зьняволеньня з суровым адмежаваньнем тэрмінам на 3 гады кожнага.

Прымаючы пад увагу старасьць, няпісьменасьць і першую судзімасьць Ядоўкі, суд вашоў магчымым зьменшыць яму кару ўмоўнай.

Вярхоўны суд Рэспублікі пакінуў прыгавар у сіле.

Сёма Азерскі.

Гігіенічныя ўмовы Ц. Д. Селяніна трэба палепшыць.

У Менскім Доме Селяніна стаіць дрэнна пытаньне адносна гігіены—тут, як бы яна адсутнічае. Мне, як раз самому прышлося начаваць 8 студзеня гэтага году. Добрая справа—гэты дом: у адзінаццаць гадзін вечара прыехаў на станцыю і пашоў у Дом Селяніна, там дакумэнты забіраюць і даюць ложак дзеля адпачынку, а грошай не бяруць. Здаецца гэта і добра, але калі паглядзець з другога боку, з боку гігіены, то справа стаіць надта дрэнна.

Коўдры адны і тыя і накрываліся імі многа людзей і з розным здароўем. Пад коўдрамі прасьцін ня маецца, а толькі на сяньніках. На гэта трэба зьвярнуць увагу і лепш кожны з нас начуючых заплаціць па некалькі капеек, але каб была чыстая пасьцель.

Шпілька.

НАВУКА І ТЭХНІКА.

Газафікацыя Нямеччыны.

Група нямецкіх прамысloўцаў распачынае пабудоўку ў Нямеччыне цэнтральнай газавай станцыі дзеля забясьпечаньня усёй краіны сьвяцільным газам. Станцыя будуецца ў Руры. Здабываемы тут з вугля сьвяцільны газ будзе перадавацца па спэцыяльных трубах па ўсёй Нямеччыне. Сетка труб для газу будзе ўстаноўлена ў працягу бліжэйшых пяці гадоў.

Найвялікшы вісячы мост.

У бліжэйшай будучыне ў Нью-Ёрку (Амэрыка) распачнецца пабудоўка вісячага мосту праз раку Гудзон. Па сваей вялічыні гэты мост будзе найвялікшы ў сьвеце. На пабудоўку яго панадабіцца 5 гадоў упартай працы. Кошт мосту вызначаецца ў 50 мільёнаў даляраў (каля 100 міл. рублёў).

Электрычныя матацыклеты.

Форд у Амэрыцы нядаўна выпусьціў новыя матацыклеты, якія карыстаюцца вялікім посьпехам. Гэтыя матацыклеты маюць невялічкія маторчыкі ў палову конскай сілы і батарэю акумулятараў.

Электра-матацыклет праходзіць да 40 кілёмэтраў у гадзіну.

Папраўка.

У артыкуле „Мясцовы бюджэт на 26-27 г. ад 16 студзеня № 13 трэба чытаць „павялічэньне на барацьбу з беспрацоўем 5.000.000 руб.“, а ня 1.000.000 руб., як было надрукавана раней.

Апавяшчэньні.

Агульны гарадзкі сход членаў сэкцыі працаўнікоў друку адбудзецца ў чацьвер 20-га студзеня г. г., а 7 гадзіне ўвечары ў памяшканьні Дому Асьветы.

Парадак дню:

Справаздача ЦБ СПД, выбары дэлегатаў на ўсесаюзны зьезд СПД, справаздача МЦРК, выбары упаўнаважаных ЦРК, даклад д-ра Афонскага аб мэд. аглядзе і бягучыя справы.

Яўка членаў сэкцыі абавязкова.

Дом Працасьветы.

У сераду 19 студзеня, адбудзецца канцэрт піяніста Барэра.

Пачатак а 9 гадз. увеч.

Білеты ў касе дому.

— Канцэрт Багноўскай пераносіцца на 20 студзеня.

Прададзеныя білеты маюць сілу.

Пачатак а 8 з пал. гадз. увеч.

— 20-І у чацьвер а 7 гадз. веч. у пэдтэхнікуме адбудзецца сход працаўнікоў дзіцячых садоў і нулявых груп.

— 20-І у чацьвер а 7 гадз. у пэдтэхнікуме адбудзецца сход настаўнікаў першых груп.

— У чацьвер 20-га студзеня а 7-й гадз. увеч. у памяшканьні акруговага аддзелу аховы здароўя (Пляц Волі № 4), адбудзецца пасяджэньне сэкцыі аховы здароўя.

— У чацьвер 20 студзеня ў $6^1/_2$ гадзін увечары ў клюбе КІМ склікаецца сход актыву па пытаньню аб справаздачнай перавыбарнай кампаніі жылкааперацыі, куды павінны зьявіцца:

1. Усе камуністы—сябры праўленьняў і рэвізійных камісій жылкааперацыі.
2. Сакратары ячэек і сябры бюро РК КПБ.

Уваход па партбілетах.

Адказны рэдактар М. КУДЗЕЛЬКА

Грозаўскі сельсавет

выклікае на 16 лютага грамадзян

Рассаленку Алену Янкаву і Рассаленку Сямёна Паўлава

на справе скасаваньня шлюбу.

Няўка аднаго з бакоў разгляду справы не спыніць.

ТЭАТР-КІНО

Беларускі 1-ы Дзяржаўны Тэатр	ВЯЛІКАЯ СЦЭНА. Серада, 19-га студзеня ПАНСКІ ГАЙДУК. Гістарычная драма ў 5-ці дзеях. Пачатак а 8 гадз. веч.
Кіно „Чырвоная Зорка“.	З аўторка, 18 га студзеня Гістарычная пастаноўка з эпохі Івана Грознага „КРЫЛЬЯ ХОЛОПА“. Мастацкая кіно драма ў 9 частках. У галоўнай ролі заслужаны артыста М. Х. А. Т. Л. ЛЕАНІДАЎ.
Кіно „Пралетары“	З аўторка, 18-га студзеня 3-я сэрыя „СИНАБАР“.

РЭДАКЦЫЙНА-ВЫДАВЕЦКІ АДДЗЕЛ ДЗЯРЖПЛЯНУ БССР.

ВЫШЛА З ДРУКУ І ПАСТУПІЛА Ў ПРОДАЖ

кніга тав. Архангельскага

„УКРУПНЕННАЯ БССР“

з прадмовай старшыні Дзяржпляну БССР т. КАРПА (выд. РВА Дзяржплян БССР).

„Гэты нарыс т. Архангельскага „Укрупненая БССР“ зьяўляецца першай спробай даць эканамічны агляд народнай гаспадаркі БССР масьля ўзбуйненьня...

Прапанова ная кніга зьяўляецца цікавай для ўсіх, хто вывучае Беларусь і цікавіцца яе эканомікай. Разам з даньнымі па эканамічнай геаграфіі БССР, у нарысе намячаюцца асноўныя лініі далейшага эканамічнага разьвіцьця нашай маладой рабоча-сялянскай рэспублікі. Савецкая Беларусь, як частка Савецкага Саюзу, мае ўсе асновы для сацыялістычнага будаўніцтва“. (З прамовы т. Карпа).

Кніга „УКРУПНЕННАЯ БССР“ маецца ва ўсіх кнігарнях Белдзяржвыдавецтва і Дзяржвыдавецтва РСФСР.

Заказы накіроўваць у Рэдакцыйна-Выдавецкі Аддзел Дзяржпляну БССР (Менск, Пляц Волі № 5, тэл. № 8-72).

1—2 Кошт кнігі 60 кап.

АБАВЯЗКОВАЯ ПАСТАНОВА № 2

Менскага Акруговага Выканаўчага Камітэту.

18 студзеня 1927 г.

У дні гадавіны сьмерці Ўладзіміра Ільліча Ўльянава-Леніна 21 студзеня і «9 студзеня 1905 г.» 22 студзеня, Акруговы Выканаўчы Камітэт пастанаўляе:

1. Закрыць ва ўсёй акрузе 21 студзеня ўсе ўвесяляльныя мейсцы відовішч і забаў і прыспусьціць у гэты дзень на 10 хвілін, пачынаючы з 18 гадзін 20 хвілін да 18 гадзін 30 хвілін, дзяржаўныя сьцягі, паднятыя над установамі.

2. Гандаль сьпіртусовымі напіткамі, вінам і півам спыніць з 24 гадзін 20 студзеня і на ўвесь дзень 21 і 22 студзеня.

3. Наогул увесь гандаль, як прыватны, так і дзяржаўны і кааперацыйны, а таксама кафэ-рэстарацыі. піўныя і г. д., закрыць з 15 гадзін 21 студзеня і на ўвесь дзень 22 студзеня.

Увага: Сталоўкі могуць працаваць 21 і 22 студзеня, але без продажы сьпіртусовых напіткаў, віна і піва

4. Працу на прадпрыемствах, за выключэньнем тых, якія ня могуць быць спынены, у майстэрнях і цырульнях, спыніць з 18 гадзін 21 студзеня і на ўвесь дзень 22 студзеня.

5. Нагляд за выкананьнем гэтай пастановы ўскладаецца на міліцыю.

6. Вінаватыя ў парушэньні гэтай пастановы будуць карацца ў адміністрацыйным парадку штрафам да 300 руб., альбо прымусовай працай да 3-х месяцаў.

Старшыня ЯЦКЕВІЧ.

За сэкратара БУЦЬКО.

ЗГУБЛЕНЫ.

— Лекавая кніжка, выд. Менакрстрахкас. Сяргеева І. Г., кв. 3337.

— Вайсков. кн., в д 17 enяз. Ленінгр. міліц у 1921 г. Грыпштэйна Я., кв. 3338.

— Кааперац. кн. № 14085 выд. МЦРК. Мазілінскага Л. Я., кв. 3339.

— Лічная кн., выд. Менакрваенкамат нарадж. 1903. Жэлкака С. Я., кв. 3340.

— Пасьведчаньне № 4463, выд. БГУ Яцына С. А., кв. 3341.

— Вучотна-конская кн., выд. Вызнанскім вучэм уч. камітэт за № 337. Паўловіча Р В., кв. 3349.

— Вучотна-конская кніжка № 2183, выд. Грэскім РВК Кудзелка А. М., кв. 3342.

— Часовае пасьведчаньне, 2) білет за № 2714, выд. Барысаўскім саюзам Савгандальсл., Расанава В. А., кв. № 3343.

— Даведка з службе, выд. Спраўдомам Гарбачэўскага Е. А., кв. 3344.

— Вайсков. біл. за № 70727, выд. Менскім ДЭПО Зах. чыгункі Сіланц'ева Я. І., кв. 3345.

— Пасьведчаньне за № 479, 2) дравяная кніжка за № 15484, 3) правізійн білет за № 0341976, 4) сяброўскі білет № 10576, выд. Менскім ДЭПО Зах. чыгункі і 5) кніжка на кармленьне дзіцяці за № 637, выд. Менскай вучстрахкас. Сіланц'ева Я. І., кв. 3346.

— Кааперац. кн. за № 14707, выд. МЦРК Хайшінай І. А., кв. № 3347.

— Сяброўскі біл. саюзу працаўнікоў асьветы за № 3803. Грыгор'ева (Левінсона) Р. А., кв. 3348.

— Асабовае пасьведчаньне, выд. Нар. Кам. грашовых спраў Бляк Б. Л., кв. 3350.

— Сяброўскі білет за № 7420, выд. саюзам савгандальсл., Блавк Б. А., кв. 1335

— Сяброўскі білет за № 954 Савгандальсл. і лекавая кніжка, выд. Менскай Акрстрахкас. Орл З. М., кв. № 3362.

— Лічная кніжка за № 34, выд. былы. Койданаўскім ВВК. Кавальчука П. кв. № 3362.

— Пасьведчаньне, выд. Койданаўскім РВК у 1926 г. і мэтрычная выпісь нарадж. 1912 году. Булай М. Л., кв. № 3362.

— Лічная кніжка, выд. б. Станькаўскім ВВК у 1923 г. нарадж. 1882 г. Малышка М., кв. № 3362.

— Пашпарт за № 1218, выд. Койданаўскім РВК. Шаблоўскага К., кв. № 3362.

— Лічная кніжка за № 142, выд. Койданаўскім РВК і пашпарт за № 84. Лембке А., кв. № 3362.

— Лічная кніжка, выд. б. Вялікасельскім ВВК за № 38 у 1923 г. Стамаль А., кв. 3362.

Лічная кніжка, выд. б. Койданаўскім ВВК за № 137, Мазур П., кв 3362.

— Вучотна-конская кніжка за № 1807, выд. Койданаўскім РВК, Калесьніка А., кв. № 3362.

— Пасьведчаньне, выд. Нарэйкаўскім сельсаветам, Койданаўск. раёну і вучотна-конская кніжка, выд. Койданаўск. РВК у 1926 г. Мяцежа Ф., кв. № 3362

— Лічная кніжка за № 1273 і пашпарт за № 97, выд. Койданаўскім РВК. Чажэўскага А., кв. № 3362.

Галоўлітбел № 23760

Менск, 1-я дзяржаўная друкарня